

El fiscal general de l'Estat en un informe recent al Parlament de Madrid va comunicar als diputats que se seguien en aquests moments a Espanya més de set-cents processos judicials per corrupció. El nombre de casos de corrupció —ordinàriament consistents en l'obtenció delictiva de diners públics, fet del qual no se n'escapa ni la passada visita del Papa a València— s'estén de manera gairebé proporcional entre totes les forces polítiques del país. Del juliol ençà, a més, a Catalunya els actes de corrupció han sotraguejat la ciutadania d'una manera especial ja que l'enriquiment il·lícit i delictiu ha tocat administracions municipals i un dels emblemes més estimats de la societat catalana: el Palau de la Música.

La corrupció pública produeix en el cos social un notori desencís. I si bé és cert que el nombre de corruptes és ínfim i són molts més els funcionaris i polítics honestos que fan bé la seva feina amb esperit de servei, la força dels mitjans de comunicació focalitzant uns pocs casos arriba a provocar desmoralització ciutadana, com si tots els homes i dones públics fossin iguals.

La corrupció és tan antiga com el poder polític. Ja la Bíblia se'n fa ressò, com per exemple en el llibre de Daniel on alguns sàtrapes buscaven comprometre'l esbrinant possibles casos de corrupció: *per això els altres dos alts funcionaris i els sàtrapes cercaven algun motiu de queixa contra Daniel en l'administració del regne, però no van trobar-ne cap ni tampoc van trobar indicis de corrupció. Daniel era de tota confiança, i no el podien acusar de corrupció ni de negligència. (Dn, 6,5)*. I també creiem realista pensar que de corrupció sempre n'hi haurà, en especial en els règims autoritaris. És prou coneguda i verificada la sentència de lord Acton: *el poder sempre corromp, i el poder absolut corromp absolutament*.

Davant de la corrupció cal respondre amb llibertat i amb l'afirmació del valor social de l'honestedat. El que té de bo la separació de poders a les democràcies, així com el lliure exercici de la llibertat d'expressió, és precisament que aquests casos es poden conèixer, denunciar i jutjar. Tanmateix no és enduint els controls i les lleis i creant més mecanismes que la corrupció és podrà aturar. Sovint en l'inextricable mar de la burocràcia resulta més fàcil cometre abusos i delictes que en sistemes més transparents i senzills. No, no és amb increments de funcionaris i controls que la corrupció serà tallada. D'una banda el que cal és que els controls que ja existeixen i les persones que els gestionen actuïn amb responsabilitat.

DÉU, AMOR MATERN

Fa uns quants anys, en el temps de la meua vida parroquial, comentava un dia amb un feligrès la situació i l'ambient de la nostra societat. El feligrès, volent presumir de la seva fe i de la seva devoció per Déu, em va dir en un determinat moment: *això va molt malament, el panorama de la nostra societat ja no pot ser pitjor, un dia d'aquests baixarà "el de dalt" i clavarà un cop de puny a la taula...*

No era encara conscient aquest cristià, i no ho són avui dia molts cristians, que "el de dalt" és ara "el de baix". I que ja va clavar aquest cop de puny. No a la taula, sinó a la creu. Un cop de puny amb el qual va fulminar el pecat i la mort.

Un cop de puny que representa el punt final d'una llarga trajectòria d'amor. Jo diria fins i tot d'una història d'amor que va començar amb el "festeig" del Paradís, on Déu va quedar completament entusiasmat i enamorat de la seva obra. Per això Déu no abandonarà l'obra de les seves mans.

Però el que succeirà és que la criatura sorprendrà inesperadament el seu Creador, i Déu tindrà un "lapsus" en la relació amb la seva criatura, un arravatament sorprenent. És l'episodi del diluvi:

Quan el Senyor va veure com creixia la malícia dels homes i que d'un cap a l'altre del dia només pensaven a fer mal, s'entristí i es penedí d'haverlos creat... (Gn 6,6)

DIOS, AMOR MATERNO

Hace unos años, en el tiempo de mi vida parroquial, comentaba un día con un feligrés la situación y el ambiente de nuestra sociedad. El feligrés, queriendo hacer un alarde de su fe y de su devoción por Dios, me dijo en un determinado momento: *esto va muy mal, el panorama de nuestra sociedad ya no puede ser peor, cualquier día bajará "el de arriba" y pegará un puñetazo en la mesa...*

No era todavía consciente este cristiano, y no lo son hoy día muchos cristianos, de que "el de arriba" es ahora "el de abajo". Y que ya pegó ese puñetazo. No en la mesa, sino en la cruz. Un puñetazo con el que fulmina el pecado y la muerte.

Un puñetazo que viene a ser el punto final de una larga trayectoria de amor. Yo diría de una historia de amor que comienza con el *noviazgo* del Paraíso, cuando Dios quedó por completo entusiasmado y enamorado de su obra. Por eso Dios no abandonará la obra de sus manos.

Pero lo que sí sucedió fue que la criatura sorprendió inesperadamente a su Hacedor y Dios tuvo un "lapsus" en la relación con su criatura, un arrebató sorprendente con el diluvio:

Al ver que en la tierra crecía la maldad del hombre y que toda su actitud era perversa, se arrepintió de haber creado al hombre y le pesó de corazón... (Gen 6,7)

Però després compromet la seva paraula de manera definitiva, com ens diu la seva mateixa paraula:

Però encara que siguem infidels, ell continua fidel, ja que no pot negar-se ell mateix. (2Tm 2,13)

I torna a parlar l'amor:

No tornaré mai més a maleir la terra per culpa dels homes, perquè el cor de l'home està inclinat al mal des de la seva joventut. No tornaré a fer morir tots els vivents com acabo de fer-ho. (Gn 8,21)

I tota la història de la salvació serà una història d'amor al llarg de la qual Déu busca seduir l'home, atreure'l amb llaços d'amor... (Os 2,16)

Si mai m'abandonessin pare i mare, el Senyor em recolliria. (Sal 27,10)

Tot passant vora teu et vaig veure espeternegant i bruta de sang, i aleshores et vaig dir: 'Viu!'. I et vaig fer tan nombrosa com les herbes del camp. Vas créixer i et convertires en una dona molt bonica. Però vas confiar en la teva bellesa i, valent-te de la teva anomenada, et prostituïres i vas multiplicar les disbauxes per irritar-me. Estaves nua. Aleshores vaig estendre el meu mantell damunt teu i vaig cobrir la teva nuesa. (Ez 16)

Com una mare consola el seu fill, jo també us consolaré... (Is 66,13)

Vosaltres les mares sou com Jo; Jo sóc com una de vosaltres. Vosaltres teniu tal amor als vostres fills que desitjaríeu no només dur-los en les vostres entranyes sinó fins i tot ficar-vos dintre d'ells i modelar també, amb el vostre amor maternal, tots els seus sentiments, tots els perfils de la seva vida. I és que en el fons sou com Jo. Això és el que he fet Jo: ficar-me dintre d'ells.

I "el de baix" va aixecar el seu amor a la creu, va obrir els braços per vessar aquest amor sobre tota la humanitat, engendrant l'home nou.

Pero después compromete su palabra de manera definitiva, como viene a ponerlo de relieve su misma palabra:

Si somos infieles, Él permanece fiel porque no puede negarse a sí mismo. (2Tim 2,13)

Y vuelve a hablar el amor:

No volveré a maldecir la tierra a causa del hombre, no volveré a matar a los vivientes como acabo de hacerlo. (Gen 8,21)

Y toda la historia de la salvación será una historia de amor a lo largo de la cual Dios busca seducir al hombre, atraerlo con lazos de amor... (Os 2,16)

Aunque tu padre y tu madre te abandonen yo no te abandonaré jamás (Sal 27,10)

Pasé a tu lado, te vi chapoteando en tu propia sangre y te dije: Vive, crece como un brote campestre... Creciste, estabas guapísima, en la edad el amor te prostituiste, estabas desnuda, pasé de nuevo a tu lado, extendí un manto sobre ti, para cubrir tu desnudez (Ez 16)

Como un niño a quien su madre consuela, así os consolaré yo (Is 66,13)

Vosotras las madres sois como Yo; Yo soy como una de vosotras. Vosotras tenéis tal amor a vuestros hijos que desearíais no sólo llevarlos en vuestras entrañas sino incluso meteros dentro de ellos, y modelar también, con vuestro amor maternal, todos sus sentimientos, todos los perfils de su vida. Y es que en el fondo sois como Yo. Eso es lo que he hecho yo: meterme dentro de ellos.

Y "el de abajo" levantó su amor en la cruz, abrió los brazos para derramar ese amor sobre toda la humanidad, dando a luz al hombre nuevo.

Aquest és el gest de Déu: clavar un cop de puny en el tronc de la creu per provocar el naixement de l' "home nou". Aquesta història d'amor de Déu amb el seu poble, amb les seves criatures, mantinguda fidelment per Déu, m'ha recordat les notes d'una dona i mare, omplerta de sensibilitat, tot parlant de la dona que espera donar a llum:

Una dona embarassada es transforma. Però ja abans el seu cervell ha notat el canvi, amb les importants variacions hormonals que té. Augmenta la tendresa, l'afectivitat i els valors materns. Augmenta la receptivitat de mare, la capacitat d'entendre les reaccions del seu fill.

S'engrandirà el seu cos i tot el seu món interior. El fill serà estimat per sobre de qualsevol circumstància... (què en deuen saber els nostres legisladors i governants d'aquests amagatalls materns, què en deuen saber els nostres governants de la psicologia d'una dona embarassada, què en deuen saber de l'avortament...)

Això no ho arreglen ni els cops de puny sobre la taula, que no controlen la saviesa de l'evangeli, ni uns governants o una societat cada vegada més d'esquena a l'apassionant aventura de la vida!

En tot cas, la resposta la tindrem sempre en un Déu amb un cor de mare. Però em fa la impressió que uns són incapaços de conèixer un Déu mogut per un amor de mare; i als altres, ni tan sols els interessa Déu, el seu Creador.

Josep Alegre
Abat de Poblet.

Este gesto de Dios dando un puñetazo en el leño de la cruz, para provocar el nacimiento del "hombre nuevo", esta historia de amor de Dios con su pueblo, con sus criaturas mantenida fielmente por Dios, me ha recordado las notas de una mujer y madre, llena de sensibilidad, hablando de la mujer que espera dar a luz:

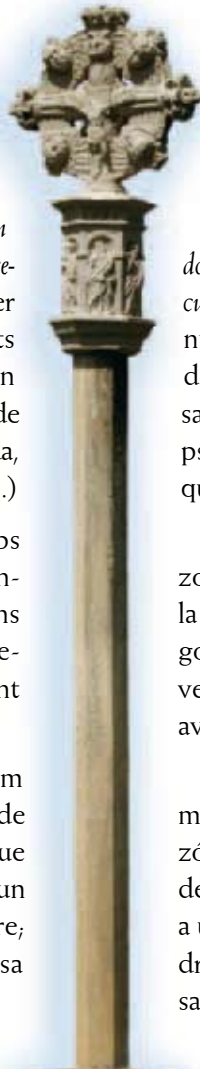
Una mujer embarazada se transforma. Pero ya antes su cerebro ha notado el cambio, con las importantes variaciones hormonales que tiene. Aumenta la ternura, la afectividad y los valores maternos. Aumenta la receptividad de madre, la capacidad de entender las reacciones de su hijo.

Se agrandarà su cuerpo y todo su mundo interior. El hijo será amado por encima de cualquier circunstancia... (¡qué sabrán nuestros legisladores y gobernantes de estos recovecos maternales, qué sabrán nuestros gobernantes de la psicología de una mujer embarazada, qué sabrán del aborto...!)

Esto no lo arreglan ni los puñetazos sobre la mesa que no controlan la sabiduría del evangelio, ni unos gobernantes o una sociedad cada vez más de espaldas a la apasionante aventura de la vida.

En todo caso la respuesta la tendremos siempre en un Dios con un corazón de madre. Pero tengo la impresión de que unos son incapaces de conocer a un Dios movido por un amor de madre; y a los otros, ni siquiera les interesa Dios, su Creador.

José Alegre
Abat de Poblet.

CRÒNICA DE L'ASSEMBLEA

El dia 27 de juny vàrem ser convocats a l'assemblea anual de la Germandat. Ens en fa la crònica la professora Lina Zulueta, membre del consell de redacció de la nostra revista.

Dissabte dia 27 de juny es celebrà l'assemblea anual de la Germandat del Reial Monestir de Santa Maria de Poblet. Com és tradicional els germans van arribar a Poblet al voltant de dos quarts de deu convocats pel pare Abat el qual, juntament amb la comunitat, els acollí al peu de les torres reials. L'alegria de la retrobada dels germans, però, es va veure pertorbada per la tristesa en conèixer la notícia de la mort a la matinada del mateix dia del pare Antonio Aguado.

L'eucaristia

A les 10 del matí els germans i la comunitat, des de la sala del Cubar on s'havien concentrat, es van desplaçar lentament cap a la basílica cantant les lletanies en processó pel claustre. Tot seguit va començar l'eucaristia presidida pel pare Abat.

Com sempre, un moment particular d'interès va ser la seva homília. La va centrar en tres punts. Al primer, basant-se en una cita

de sant Ciril d'Alexandria, el pare Abat ens va apropar a Santa Maria, Mare de Déu en la qual, com si es tractés d'un llibre obert, tots els cristians hi hem de llegir per trobar la llum. Seguidament va ressaltar el valor de l'hospitalitat, precisament en el dia en què eren admesos nous membres de la Germandat; destacà el sentit de l'acolliment que ofereix la comunitat, a fi que ningú es senti sol. Finalment va concloure esmentant el valor més important que hi ha d'haver en la nostra vida: acollir el Crist. En la vida monàstica la Regla ja ho diu ben clar: *no anteposar res a Crist. Crist és tot el sentit de la nostra vida.*

Lectura de la memòria i de l'estat de comptes

Finalitzada la missa, els germans es van reunir en assemblea, presidida pel pare Abat, a la sala capitular del monestir. El pare Abat s'adreçà als germans, comunicant-los que la junta de la germandat reunida amb caràcter urgent havia decidit anul·lar els actes lúdics de la tarda—actes artístics que tanquen la trobada anual juntament amb les vespres— en senyal de dol per la defunció del Pare Antonio. També els va comunicar que el funeral i l'enterrament s'efectuaria l'endemà, diumenge, a les 10 del matí i invità els germans a assistir-hi. A continuació va donar la paraula al secretari de la Germandat, senyor Xavier Guinovart, perquè procedís a la lectura de la memòria anual.

El senyor Guinovart va efectuar una detallada ressenya dels fets més rellevants i de les activitats desenvolupades al monestir en el període que va del dia 1 de juliol de 2008 al

El moment de la comunió durant la missa conventual.

El tresorer, senyor Lluís Poca, en un moment de la seva intervenció.

30 de juny de 2009. La seva memòria detallà els fets i actes més significatius de la comunitat de monjos que dona la raó d'ésser a la Germandat: les obres i actuacions infraestructurals efectuades al monestir; les visites de personalitats acadèmiques, científiques, polítiques i d'organitzacions cíviques que havien visitat el cenobi; les activitats desenvolupades per la Germandat i les jornades d'estudi de la Fundació Poblet, tot prestant una especial atenció a les II Jornades STOQ desenvolupades a Poblet per iniciativa del pare Prior.

Previ a la finalització de la seva exposició, el Secretari de la Germandat va demanar al tresorer, senyor Lluís Poca, que expliqués l'estat dels comptes. El senyor Poca va detallar l'import total de les aportacions dels Germans que configuren els ingressos de la Germandat i la seva aplicació: les activitats de suport a la vida monàstica, les de divulgació dels coneixements i de l'espiritualitat i el finançament de l'assemblea anual. Els germans per assentiment aprovaren els comptes i la memòria.

El discurs del president

A continuació el pare Abat va donar la paraula al senyor Antoni Garrell i Guiu, president de la Germandat, el qual adreçà als germans un emocionat record del pare Antonio Agudo: *avui en arribar a Poblet les sensacions i sentiments són diferents als de les altres vegades; aquesta matinada el pare Antonio ha retornat al Pare després de 50 anys al monestir; avui ens envaeix l'alegria i la tristesa, dos sentiments contraposats i que ara conviuen íntimament. Alegria perquè el pare Antonio és ja amb Déu, i tristor perquè mai més no podrem gaudir de la seva companyia al monestir.* Després ens recordà, citant el filòsof Spinoza, que *un home lliure en el que menys pensa és en la mort i la seva saviesa resideix no en la meditació de la mort sinó en la de la vida.* A continuació el president ens va parlar del que significa viure la Germandat, caminant junts, emfasitzant el nostre compromís de solidaritat amb els altres, sentint el que comporta ser cristià. A continuació ens va encoratjar a potenciar-la, divulgant els valors monàstics i incrementant les activitats als nostres llocs d'origen per viure i avançar com un grup de germans.

Finalitzada la intervenció del president, el pare Abat va imposar les medalles i va lliurar la Regla de Sant Benet als nous germans que s'incorporaven a la Germandat, sens dubte un

El president de la Germandat es disposa a llegir el seu discurs a l'Assemblea.

dels moments més emotius del dia, perquè aquest acte mostra la fortalesa, actualitat i potenciació d'aquesta institució.

La conferència

Després d'un breu descans, on els germans van poder recollir la revista *Poblet*, s'inicià la segona part de l'assemblea amb una conferència de Mariano Bayón, l'arquitecte que ha projectat i ha dirigit la construcció de la nova hostatgeria del monestir. Es preveu que entri en funcionament al llarg de l'any 2010.

La conferència del senyor Mariano Bayón versà sobre els criteris que havia seguit per concebre i projectar la nova hostatgeria. En principi Bayón ressaltà la importància de conèixer els elements essencials, traient tot el que sigui superflu i hagi estat afegit. Per això era imprescindible conèixer la preexistència del que hi havia en el lloc. Per a ell, l'acte de creació en realitat és un acte de desvetllament perquè l'ésser interior reconeix la bellesa existent, per tant rebutja tota especulació i busca l'essència. Segons el principi de sensibilitat, per arribar a la substància de las coses, ens hem de desprendre de tot excés.

Mariano Bayón va continuar explicant que, en arquitectura, està prohibida la mimesi, és a dir, la imitació. *No s'ha de fer l'antic més antic i el que es nou s'ha de fer amb elements nous.* Amb aquesta introducció aclaridora ens introduí plenament en el projecte de l'hostatgeria.

En un principi l'edifici va ser un hospital per a pobres. Una vegada coneguda l'existència del que hi havia (coneguda, doncs, la "preexistència"), seguint el principi de sensibilitat va arribar al pas següent: reforçar l'existent i, davant la nova situació, optà per no imitar temps passats. Per això va reformar el que hi havia amb materials com la pedra de la Floresta i va projectar cristalleries que permetin l'entrada de la llum a través d'obertures des d'on es pugui contemplar la magnífica vista exterior. La funció bàsica de l'hostatgeria consis-

L'arquitecte Mariano Bayón en un moment de la seva intervenció sobre el projecte de la nova hostatgeria.

tirà a guarir els visitants de les preocupacions exteriors i ajudar-los a trobar la serenitat que ofereix Poblet. Va acabar la seva intervenció invitant els germans a visitar l'edifici un cop finalitzat el dinar.

Pregària del migdia i dinar

A les 13:30 de la tarda, 30 minuts més tard de l'hora habitual al monestir, els germans i la comunitat pregaren plegats l'oració del migdia, dirigits pel pare Josep Maria Recasens i, posteriorment, es van dirigir al celler, que en aquesta ocasió va fer la funció de menjador, uns moments plaents que van servir per recuperar forces i intercanviar opinions.

Finalitzat el dinar van visitar l'hostatgeria, on els germans pogueren comprovar i percebre com el nou edifici recollia les essències explicades per l'arquitecte. També van poder gaudir de les esplèndides vistes al monestir des de les habitacions i, des de la terrassa superior de l'edifici, les vistes al bosc de Poblet. Els germans s'acomiadaren a quarts de set després de la participació en el cant de les vespres de la comunitat, tot donant gràcies a Déu pel dia que els havia regalat.

Lina Zulueta

VIURE LA GERMANDAT: CAMINAR JUNTS

Després de la missa conventual els membres de la Germandat es van reunir a la Sala Capitular sota la presidència del P. Abat. El primer acte va ser el discurs del President del qual reproduïm a continuació el contingut.

Estimat Pare Abat, monjos de Poblet, nous membres de la germandat, germans, germana Guiu, "Presidente y Vicepresidente de la asociación de amigos del Monasterio de Rueda que hoy nos acompañáis, sed bienvenidos". Avui, en arribar a Poblet, les sensacions i sentiments són diferents als de les altres vegades. Aquesta matinada el pare Anton ha retornat al Pare després de 50 anys al Monestir. Avui ens envaeix l'alegria i la tristesa, dos sentiments contraposats i que ara conviuen íntimament. Alegria perquè el Pare Anton és amb Déu, i tristor

perquè mai més podrem gaudir de les seva companyia en el monestir.

Decés del P. Anton

El *Padre Antonio* ha mort, però mai no morirà entre nosaltres ja que alguns el recordaran per la seva tasca com a director del Seminari Menor de Palència, altres pel seu guiatge com a mestre de novicis al nostre Monestir o pel seu període a Mallorca buscant respostes en el seu camí místic en recerca de la Llum, i d'altres per la seva prestigiosa veu que omplia d'espiritualitat

el cant gregorià. I tots el que l'hem conegut el recordarem pel seu peregrinatge en la recerca de Crist i la seva profunda humanitat arrelada en l'humanisme cristià.

Un humanisme que acceptant i transcendint la mort ens fa lliures en la recerca de la saviesa, com explicità el filòsof Spinoza¹: *un home lliure en el que menys pensa és en la mort i la seva saviesa resideix no en la meditació de la mort, sinó en la de la vida*², quelcom que ens obliga a ser coherents entre "pensar" en la salvació i "fer" el camí per assolir-la amb la mà estesa cap als altres.

Unes conviccions i predisposició que són les que al seu dia ens van a portar a sol·licitar l'admissió a la germandat de Poblet. Ho férem explicitant els sentiments d'estimació i de vivència dels principis de Crist a través del Cister, conjuntament amb el nostre compromís amb Poblet, que vol dir amb la seva comunitat, i a la vegada amb la resta de persones que configurem la germandat. Un compromís que no pot esvaïr-se quan pugem al cotxe i retornem a la quotidianitat difícil, complexa i sovint injusta per a moltes persones.

Un compromís que hauríem d'avivar en èpoques difícils, com la que vivim, on es posa en evidència què vol dir ésser cristià, ja que és ara quan ens fa més falta posar a la persona en la centralitat de les actuacions i les relacions interpersonals, emfasitzant el nostre compromís i solidaritat amb els altres. Sols d'aquesta manera podrem mirar al Pare i dir-li *que la vostra mà estigui a punt per ajudar-me, jo m'estimo els vostres preceptes, anhelo la vostra salvació, la vostra llei em farà feliç*.³

Ser cristià

Dir que som cristians és una afirmació transcendental, que hauria d'estar cimentada en la reflexió, el convenciment i l'argumentació més que en la monotonia de la tradició. L'humanisme cristià està en les arrels del monestir que ens aplega i ens fa lliures en el servei de les persones. Una requerida atenció a les persones reconeguda des de l'antiguitat i explicitada en l'humanisme laic molt abans que Crist naixés de Maria. Hom recorda l'afirmació atribuïda a Confuci quan un deixeble li va preguntar: *Mestre, ¿quina és la forma més idònia de servir als déus?*" i ell contestà: *abans de servir als déus, preocupa't de servir als homes que t'envolten, de fer-los nobles, valerosos, honrats, justos i virtuosos, i una vegada ho hagis fet dedica't als déus*.

De ben segur que es tracta d'una afirmació que hem de compartir els cristians. Ja que ser i sentir-se cristià és quelcom que no sols comporta creure en Déu i seguir els seus manaments; és assimilar i fer propis els valors emanats de l'evangeli. Implica, per tant, compartir la felicitat i les penes dels altres, estendre la mà per ajudar, buscar conjuntament la veritat, tot acceptant que molts són els camins que ens porten a Déu, alguns d'ells incomprensibles però no per això excloents. Ser cristià és estar al costat del qui ho necessita, és obrir el cor i la ment fugint del fonamentalisme i la literalitat de les paraules, és apropar-se a Déu amb la pregària construïda íntimament.

La causa de la justícia

Cal reconèixer que en el món hi ha injustícia, abusos de poder i una gran misèria soferta per una part important de la humanitat. Cal rebel·lar-se contra aquests aspectes. Ser cristià no és sols fer el bé i evitar el mal (ho fan moltes persones); ni accep-

¹ Baruch Spinoza, filòsof holandès (1632-1677).

² "Homo liber nulla re minus quam de morte coginat, et ejus sapientia non mortis sed vitae meditatio est"

³ Salm de l'oració del migdia dissabte de la setmana II

tar únicament les veritats emanades de la fe (com en altres religions); ni acceptar la tradició sense menystenir els avenços científics (ho fan tots el que volen assolir cotes de progrés); o preparar-se per la nova vida al costat de Déu (com tots el qui creuen en la immortalitat de l'ànima). Ser cristià és molt més i per això no ens podem inhibir de les problemàtiques existents, ja que seguir Jesús vol dir assumir-les i posar-hi remei, tot seguint les seves ensenyances i el seu compromís i actuacions.

Ser cristià és continuar l'obra dels apòstols, caminant i assumint riscos, a desgrat de l'immobilisme d'una part de la seva església, ja que Crist, com ens recordava el pare abat en la seva homilia del passat dia 24, *és la llum, la torxa que hem d'agafar per fer veritat la seva paraula en la nostra vida: 'el qui em segueix no camina a les fosques'...*; el que ens obliga a estar compromesos i a no viure en una bombolla de vidre o ancorats en el món idíl·lic dels records passats, ignorant que el món té greus problemes de pobresa, d'atur, de cobertura sanitària i de racisme; aquests són aspectes que no es poden solucionar únicament amb polítiques públiques o privades de solidaritat o practicant la caritat; darrera d'aquests problemes hi ha la indiferència envers 'l'altre,' la insensibilitat pels problemes i la lluita per mantenir el *statu quo* o les posicions privilegiades.

La conversió i el progrés

Ser cristià comporta l'obligació de convertir-nos, és a dir, de canviar les nostres ments i el nostre cor per reconciliar-nos amb el camí dibuixat per Crist i reconciliar-nos amb nosaltres mateixos com a via per a la reconciliació amb els altres eliminant els prejudicis, la intolerància i el fanatisme. Tenim l'obligació d'enderrocar els murs de

la incomprensió, l'arrogància i la prepotència, tres aspectes amb els quals hem de ser intolerants ja que són l'alè de la violència i de l'enfrontament, l'autèntic escull a vèncer per avançar cap a un món més just on el progrés d'avui no condicioni el demà.

Un progrés que no hipotequi el futur obliga a la no malversació de recursos i a reconsiderar el consum insostenible. També en aquest aspecte ser cristià obliga a una actitud proactiva, a actuar amb criteris d'equitat i respecte mediambiental, cuidant i preservant la bellesa en la creació, tot eliminat la sobreexplotació destructora. No diré que el consum sigui dolent i que hàgim de deixar de consumir; fer-ho seria irresponsable i seria no entendre la complexitat del món desequilibrat en què vivim; de fet si ho féssim, si deixéssim de consumir, el món es col·lapsaria i els països en vies de desenvolupament, que amb el seu treball generen productes per al consum global, veurien se-

riosaament amenaçat el seu camí per millorar la qualitat de vida. Considerant, doncs, que el consum és necessari, més enllà del que es deriva de les necessitat fisiològiques i del desenvolupament del coneixement, l'humanisme, i en conseqüència el cristianisme, obliga a l'austeritat i a la sobrietat amb la finalitat que el consum i el benestar d'uns no resideixi en la misèria dels altres ni tanqui les portes del desenvolupament a les properes generacions.

Per assolir la coherència i el compromís hem d'interioritzar que cal ser coherents no sols quan som a Poblet; hem de buscar la sincronia entre els nostres pensaments i actuacions (*ser i fer*), tot reconeixent les nostres limitacions i contradiccions entenenent, com deia Unamuno⁴ *que si un home mai es contradia, serà perquè mai no diu res*; i a la vegada hem d'acceptar que viure les ensenyances de Crist esdevé sovint una quimera per la divergència entre el seu missatge —si més no així el perceben moltes persones, especialment els joves— i la manera de transmetre-ho per part de la jerarquia eclesiàstica, una distorsió que genera desafecció i llunyania.

Desafecció

Pensar en la desafecció em porta a compartir amb vosaltres l'última vetlla Pasqual de Setmana Santa. Hi assistírem en família, la meva dona i les dues filles. Quan el sacerdot s'apropà al foc nou amb el ciri pasqual, un canvi de la direcció del vent va avivar les flames i va fer que mirés a la cinquantena de persones que celebren plegades la resurrecció de Crist. La mitjana d'edat devia voltar els 50 anys; les meves dues filles de vint anys eren les úniques persones per sota dels trenta.

⁴ Miguel de Unamuno (Bilbao, 1864 - Salamanca, 1936) Escriptor, poeta i filòsof .

Llavors el meu pensament volà cap el Vaticà i vaig pensar que alguna cosa s'estava fent malament. És notòria la separació entre l'església oficial i una part important dels cristians, persones que no troben en les formulacions tradicionals respostes als nous desafiaments, ja que, fent pròpies les paraules del teòleg Hans Küng diríem que *el problema de la jerarquia eclesiàstica és que dona respostes a preguntes que ja ningú no es formula*. Sembla que una part significativa de la jerarquia ignora les noves realitats i viu més pendent dels dogmes que no pas de les cruïlles que la demografia, la ciència i els mestissatge ens posa al davant, sense oblidar la manca d'atenció i de compromís real amb els més febles.

Dos dies després, el dilluns de Pasqua, en tornar a casa vaig entrar a la web de monestir, com fa uns minuts ens recomanava en Xavier Ginovart al llegir el seu informe anual, amb la finalitat de llegir les darreres homilies predicades a Poblet. Eren del Pare Prior. La seva lectura em va atansar novament a Poblet i em va ajudar a descobrir noves expressions del Crist ressuscitat. Amb les imatges del monestir, i les paraules del pare Lluç, vaig sentir la nostàlgia de no poder venir amb més assiduitat al cenobi de Poblet, ja que com us vaig dir, ara fa quatre anys *la germandat avui cal entendre-la amb criteris de bidireccionalitat: ajudar els monjos en el que necessiten per fer forta la comunitat de Poblet i també gaudir de les ensenyances i créixer en l'espiritualitat i el compromís de la mà dels monjos*.

Viure en família

Percebre el desig de venir a Poblet em va fer pensar en el que comporta viure en família. No revelo cap secret si afirmo que sóc dels qui crec que la família és l'anella clau de la societat, tant per trametre els va-

lors i practicar la solidaritat, com el camí per vertebrar el desenvolupament personal en la felicitat dels altres. La felicitat arrelada en veure feliços els que t'envolten, en el compartir, en mirar i descobrir plegats, en riure, plorar i somiar conjuntament, en estirar la mà en els moments difícils i comprendre que la felicitat està en les petites coses; i en gaudir del fluir dels temps sense preses dedicant-te a "ells" anteposant-los a anteposar-te. La família és un bé preuat que massa sovint s'oblida, al confondre progressisme amb individualisme. Sense entendre i acceptar que la felicitat d'un passa per la dels altres membres de la família i que cal trencar l'individualisme difícilment podrem avançar en projectes comuns i vertebrar la solidaritat i la recerca del compromís amb els estranys, aquells rostres anònims que omplen les places i els carrers de les ciutats del món.

Viure en família implica comprometre's en el creixement dels fills i en la voluntat de mantenir-la unida; vol dir escollir i donar prioritat a aquests aspectes per damunt d'altres com l'amistat o accions fonamentades en sentiments íntims d'espiritualitat com els que ens porten a Poblet. Aquest és un aspecte que no podem oblidar, i que m'obliga a recordar el Crist quan ens va dir: *allí on es reuneix dos o més en el meu nom allí hi seré Jo*. Per això podríem també dir que on ens reunim germans de la germandat de Poblet, allí hi haurà Poblet. Viure la Germandat no hauria de ser una prerrogativa exclusiva d'anar a Poblet. Aquest és la pregunta i el desafiament que vull formalitzar-vos aquest any.

La Germandat com a família

Configurem la germandat de Poblet, però una anàlisi introspectiva revelaria

que probablement vivim poc el que això comporta. I no em refereixo només a complir les afirmacions que férem en la carta en la qual sol·licitàvem entrar al Monestir -com ens ha recordat avui el pare abat en la seva homília-, també al fet que viure en germandat és conèixer els germans, és aplegar-nos per créixer en les ensenyances del Cister per apropar-nos a Déu, per estar més preparats i ser més forts per ajudar conjuntament, i amb més eficàcia, la comunitat de Monjos quan calgui.

Sabem que viure la germandat no és una relació d'un a un, tampoc una relació intermediada, hauria de ser una relació col·lectiva en favor del Monestir que hem de construir i mantenir plegats. Per aquest motiu us insto a ser coherents amb les nostres arrels i a potenciar la nostra germandat. Per fer-ho cal que comencem a conèixer-nos de veritat; manllevant les paraules a Josep Pla diria que cal passar de ser *saludats*, que és el que bàsicament som, a *coneguts* i, si és possible, a *amics*; només així la podrem potenciar. També cal que divulguem el coneixement de Poblet i els seus valors monàstics en els nostres marcs d'interrelació usant la nostra excel·lent revista i la web; cal també que assistim a les activitats conjuntes de la germandat al Monestir, i no sols a l'assemblea anual. Però a la vegada poso a la vostra consideració, i us demano, que, assumint compromís i iniciativa, planifiquem i fem, amb el suport dels monjos, activitats als nostres llocs d'origen per viure la germandat i avançar, com a grup de germans, a fer realitat que "on ens reunim germans de la germandat de Poblet allí hi haurà Poblet".

Antoni Garrell

Juny 2009

MEMÒRIA DE LA GERMANDAT

En el marc de l'assemblea anual de la Germandat el seu secretari va procedir a la lectura de la Memòria. La reproduïm a continuació.

El secretari de la Germandat llegeix la Memòria anual.

P. Abat, membres de la comunitat cistercenca de Santa Maria de Poblet, estimats germans.

Un any més, seguint la nostra tradició, celebrem l'Assemblea de la nostra estimada Germandat del monestir de Poblet en aquesta sala capitular. Passem, doncs, a resumir-los breument el que han estat aquests darrers dotze mesos per a la comunitat, per a Poblet i per a nosaltres com a familiars de l'orde cistercenc.

La Comunitat

El passat 20 d'agost, solemnitat de sant Bernat, va fer la seva professió solemne

Fra Salvador Batet amb la basílica plena de familiars i amics.

Varen fer la professió temporal a la sala capitular el passat 26 de gener els novicis F. Antoni Carles López i F. Ricard Salelles.

El mes d'octubre s'inicià el curs acadèmic 2008-2009 de l'Escolasticat de Poblet amb la participació de professors de la casa i d'altres centres universitaris.

Bastants membres de la comunitat han donat recessos i conferències fora del monestir. Això ens permet polsar el paper tant religiós com cultural que irradia la comunitat a l'exterior. No els citem aquí perquè els poden trobar a la crònica de la comunitat que sempre surt publicada a la revista. Esperem que tot aquest treball doni fruits amb noves vocacions.

Hi ha hagut diverses reunions de la Congregació de la Corona d'Aragó que presideix el nostre Abat i diverses reunions de treball del nostre Prior a la Casa General de Roma per la seva condició de secretari del Capítol General.

Poblet (fàbrica)

Com tots vostès ja han pogut veure s'estan fent les obres de pavimentació i de construcció d'un dipòsit d'aigua a la plaça exterior entre la porteria de l'abat Lerin i la Porta Daurada.

També s'estan executant les obres d'eliminació de les humitats del claustre gran.

Projecció pública del monestir

Com cada any són moltes les visites de personalitats públiques que han visitat el nostre monestir. En destaquem entre d'altres la de Sir Harold Kroto, premi Nobel de química, la del Sr. Jordi Hereu, alcalde de Barcelona i la del president Pasqual Maragall, entre d'altres.

Poblet ha acollit també diverses visites institucionals de las quals destaquem la visita dels rectors dels seminaris de les diòcesis espanyoles i la visita dels diaques permanents també de les diòcesis espanyoles.

Poblet també ha servit de marc per a diferents congressos com els del Voluntariat Lingüístic Universitari i el de la Universitat Rovira i Virgili amb alumnes de les quatre Comunitats de l'antiga Corona d'Aragó, ambdós sobre Jaume I, amb intervencions del P. Alexandre i del P. Jesús.

També voldríem destacar l'agermanament de Poblet amb el monestir de la Real de Mallorca amb motiu dels 800 anys del naixement del rei Jaume I així com la concessió per part de la Comunitat Valenciana del premi institucional a Poblet per la seva relació amb aquest monarca.

Com cada any s'ha celebrat el curs d'icones.

Cal fer especial menció del fet que Poblet continua essent la seu de l'escola d'estiu organitzada per l'especialització en "ciència i filosofia" de la Pontifícia Universitat Gregoriana i també del Màster en "ciència i fe" del Pontifici Ateneu *Regina Apostolorum* sota el patrocini del projecte STOQ.

S'ha publicat dintre de la col·lecció de *Quaderns d'art, història i vida de Poblet* un llibre titulat *El ferro forjat al monestir de Poblet: una creació artística de cal Biel de l'Espluga de Francolí*.

Des d'aquí ens alegrem per la divulgació de l'obra del nostre estimat germà Ramon Martí, de la qual tots gaudim. Encara que al llibre no ho diu, la clau de la bellesa de la seva obra a Poblet és el profund amor que té per aquesta casa i pels qui hi habiten i hi moren.

Germandat

La Germandat va pregar pels seus difunts amb les celebració de sufragis a Barcelona i a Poblet.

Tal com portem fent des de fa anys, hem contribuït a l'orde cistercenc amb una beca d'estudis per tal que un monjo d'un monestir amb pocs recursos pugui participar al curs de formació monàstica que es realitza al Col·legi Internacional de sant Bernat a Roma.

Com ja és tradició, el passat 1 de desembre es va realitzar el recés d'Advent. Després de la missa conventual hi va haver una conferència del P. Maties Prades titulada *Deixa't tocar per la tendresa d'un infant que renova la teva vida*. Després del rès de Sexta a la sala capitular, les 80 persones que assistiren al recés dinaren al refector junt amb la comunitat i en silenci. A la tarda hi hagué una sessió de "Lectio Divina" i la presentació dels *Comentaris a les Antífones de la O* a càrrec del P. Abat. El recés finalitzà amb la participació dels assistents al cant de les Primeres Vespres del primer diumenge d'Advent.

Es manté la publicació de la revista semestral *Poblet* la qual constitueix, conjuntament amb la web que és actualitzada per la comunitat, una porta oberta del nostre monestir que ens ajuda a aprofundir en la nostra vida com a cristians. És aconsellable entrar sovint en la web del monestir.

Fundació Poblet

La Fundació continua la seva activitat amb un ritme de tres jornades anuals. La tercera jornada del segon cicle va versar sobre *Pensament i Fe davant l'evolucionisme*. Les altres dues i ja corresponents al tercer cicle foren sobre *Educar i educació, vehicles per la transformació social* i *Educació i inclusió social*.

No cal dir que aquest actes deixen traçabilitat del Monestir no solament com a Escola de Servei, sinó també com a lloc de reflexió de la nostra societat.

Cloenda

Fins aquí un ràpid repàs de les activitats que han tingut Poblet com a escenari.

Durant el passat recés d'Advent vàrem demanar ajut als membres de la Germandat que tinguessin temps lliure per col·laborar amb tasques de gestió. Dos germans es van oferir i han començat a col·laborar en una primera instància amb les feines de la Germandat (enviament de revistes, cartes, etc.) i, en una segona fase, en treballs per a la comunitat.

Tots sabem que les moltes obligacions que emanen de la part monumental del monestir i de la seva dimensió històrica ultrapassen sovint la seva dimensió religiosa.

Malgrat que la comunitat sigui nombrosa i hi entrin joves cada any, calen moltes mans per atendre diverses tasques. A aquells germans que no eren presents al recés d'Advent i que volguessin col·laborar en tasques de la Germandat i del Monestir els prego que ens ho comentin.

No podem oblidar que nosaltres, com a familiars o germans de l'Orde, en realitat som els "amics" dels monjos i, com a tals, volem ajudar en allò que cada un de nosaltres pugui i sàpiga, i això, combinat amb la convivència amb la Comunitat que és el que ens enriqueix i ens fa avançar en l'amor.

Finalitzem la lectura d'aquesta Memòria tot demanat a Déu que ens escolti i que ens ajudi per tal que hi hagi noves vocacions monàstiques a l'Orde en general i a Poblet en particular, i també perquè moltes persones que se sentin atretes sincerament amb la nostra espiritualitat s'hi vulguin incorporar com a familiars nostres. No dubtin si veuen que hi ha persones que tenen desitjos reals d'apropar-se tant a la Comunitat com a la Germandat de ser generosos i obrir-los les portes.

Xavier Guinovart

ENTREGA DE MEDALLES I REGLA DE SANT BENET ALS NOUS GERMANS

*A la sala capitular del monestir de Poblet, en el marc dels actes de l'assemblea de la German-
dat, el P. Abat va acollir els nous germans. L'acte va consistir en la imposició de la medalla i el
lliurament d'un exemplar de la regla de sant Benet.*

*Joan Maria Martínez i Oncins, de Barcelona
Josep Maria Campabadal i Caravaca, de Tarragona
Jesús Antoni Màrmol i Garcia, de Bràfim (Tarragona)
Rafael Galindo i Gómez, de la Vall d'Uixó (Castelló)
Bartomeu Masoliver i Ròdenas, de Barcelona
Robert Vendrell i Aubach, de Tarragona*

UNA LECTURA DE MATEU «ELS CONSTRUCTORS I LES VERGES»

Mt 7, 21-29 i 25, 1-13

En els números anteriors hem dedicat aquesta secció a resseguir des de Matines fins a Completes l'horari dels monjos de Poblet. Un monestir és, entre d'altres moltes coses, una escola de pregària. A partir d'aquest número proposarem aquí un model d'una de les pràctiques quotidianes del monjo: la "lectio divina". Fra Lluís Solà en serà el responsable.

Preàmbul

Avui es parla molt de la *lectio divina*, i, curiosament, no pas únicament en els àmbits estrictament monàstics, que han estat l'escola, se'ns dubte, d'aquesta pràctica espiritual. És bo que l'interès per la lectura de l'Esriptura hagi superat els murs dels monestirs, i que aquesta activitat sigui avui centre d'interès per a molts cristians que volen pregar amb la Paraula de Déu.

Tanmateix, no tot el que es diu sobre aquesta pràctica espiritual em sembla prou ajustat a la seva naturalesa real. Voldria precisar alguns punts. Sovint tinc la impressió que, amb l'expressió *lectio divina* es vol designar una lectura emocional, psicològica, de la Bíblia, superficial –per no dir frívola–, per a suscitar sentiments bonics, i fer-ne un alçaprem psicològic per a entrar en contacte amb la divinitat, una divinitat, en aquest cas, fàcilment identificable amb el propi món interior. Quan sant Agustí invitava a entrar en la pròpia interioritat per a trobar-hi Déu, no ho feia pas per a

quedar-se tancat en el propi món interior, sinó per depassar-lo en una ascensió espiritual vers Aquell que es troba alhora dins nostre i damunt nostre¹.

En realitat, la pràctica espiritual de la *lectio divina*, si bé trobarà la seva escola ideal en els monestirs, té el seu lloc i el seu temps de naixença, el seu bressol, en l'àmbit del judaisme naixent, després de l'exili, a partir del segle V aC, en el nou Israel que es forja entorn de la meditació i l'estudi de la Torà i la celebració esplendorosa del culte sacrificial, en dos espais estretament relacionats si bé, amb el temps, es distanciaran: la sinagoga i el segon temple reconstruït a Jerusalem. En trobareu la confirmació llegint els llibres d'Esdres i Nehemies, i també el 1r i el 2n llibre de les Cròniques.

El salm primer, un salm programàtic, expressa molt bé aquesta inquietud espi-

¹ Cf. Sant Agustí, *Confessions*, III, 6: «Tu autem eras interior intimo meo et superior summo meo».

ritual. Afirma que la felicitat de l'home, això és, la seva plenitud, es troba en la meditació de la Torà, en el contacte assidu i vital amb la Torà. La Torà designa l'ensenyament, la instrucció de Déu al seu poble, i conté per tant el dipòsit de la seva voluntat, del seu disseny, del seu projecte d'amor sobre l'home i sobre el món. El verb *meditar* –*repassar*, ha traduït la BCI– emprat en aquest salm, *haggà* en hebreu, ens servirà de punt de partença. *Haggà* suggereix la ruminació, la murmuració del text, que és dit i repetit en veu alta. La traducció grega de la Bíblia anomenada dels LXX, traduirà aquest terme pel verb *meletao*, que aporta una nova connotació: la lectura, la meditació del llibre s'entén ara com un treball, com una confrontació activa amb el text, com un conreu, com un exercici. Finalment, la Vulgata, traduirà el verb amb el terme llatí *meditari*, que sense renunciar al significat de *meletao*, aporta noves connotacions semàntiques pertanyents a l'àmbit intel·lectual de la reflexió: a nosaltres, certament, la paraula *meditar* ens suggereix un moviment d'introspecció i d'interiorització. Segons aquest petit itinerari etimològic, doncs, la lectura divina és, d'entrada, la ruminació, la familiarització amb el text –cal llegir-lo una i altra vegada, posant-lo a la ment i al cor–, però també el seu estudi seriós: una confrontació de la nostra intel·ligència, mitjançant la raó, amb les paraules, per tal de destriar-ne la Paraula².

La *lectio divina*, per tant, al meu entendre, no és una pràctica piadosa, intimista, és una confrontació, una baralla, una lluita amb el text: un exercici de la intel·

ligència. Els pares cistercencs posaven sovint l'exemple de l'ametlla: per arribar a la dolcesa del fruit, cal foradar primer la duresa de la closca.

És el que intentarem fer amb un exemple concret, amb una lectura concreta, seguint l'evangeli de Mateu, posant en joc la nostra intel·ligència que, necessàriament, en tant que és el reflex de Déu, llum increada, ha d'il·luminar i acompanyar les mocions del nostre cor. Perquè la Paraula, per tal que pugui encarnar-se en la nostra vida, cal que sigui guardada en el cor, com feia Maria, en la seva *lectio divina* de la realitat i dels esdeveniments que l'envolten³; però sempre en un cor il·luminat per la raó, per la llum del discerniment.

Els constructors i les verges, lectura i comentari del text

Mateu 7, 21-29

21 No tothom qui em diu: "Senyor, Senyor", entrarà al Regne del cel, sinó el qui fa la voluntat del meu Pare del cel. 22 Aquell dia, molts em diran: "Senyor, Senyor, ¿no és cert que en nom teu vam profetitzar, i vam treure dimonis, i vam fer molts miracles?" 23 Llavors jo els diré clarament: "No us he conegut mai. Aparteu-vos de mi, vosaltres que obrau veu el mal!" 24 Per això, tothom qui escolta aquestes meves paraules i les compleix, s'assembla a un home assenyat que va construir la seva casa sobre roca. 25 Va caure la pluja, van arribar les torrentades, bufaren els vents i investiren contra aquella casa, però no es va ensorrar, perquè estava fonamentada sobre roca. 26 En canvi, tothom qui escolta aquestes meves paraules i no les compleix, s'assembla a un home sense seny que va construir la seva casa damunt de sorra. 27 Va caure la pluja, van arribar les torrentades, bufaren els vents i investiren contra aquella casa, i la casa es va ensorrar: la seva ruïna

2 Cf. Benet XVI, Discurs al Col·legi dels Bernardins, a París, el 12 de setembre de 2008.

3 Cf. Lc 2, 51.

fou completa.» 28 Quan Jesús hagué acabat aquests ensenyaments, la gent va quedar admirada de la seva doctrina, 29 perquè els ensenyava amb autoritat i no com ho feien els mestres de la Llei.

Mateu 25, 1-13

1 Amb el Regne del cel passarà com amb deu noies que van prendre les seves torxes per sortir a rebre l'espòs. 2 N'hi havia cinc que no tenien seny i cinc que eren assenyades. 3 Les que no tenien seny van prendre les seves torxes, però no es van endur oli. 4 En canvi, les assenyades es van endur ampolles amb oli juntament amb les torxes. 5 Com que l'espòs tardava, els vingué son a totes i es van adormir. 6 A mitjanit es va sentir un clam: "L'espòs és aquí. Sortiu a rebre'l!" 7 Llavors totes aquelles noies es van despertar i començaren a preparar les seves torxes. 8 Les noies sense seny van dir a les assenyades: "Doneu-nos oli del vostre, que les nostres torxes s'apaguen." 9 Les assenyades respongueren: "Potser no n'hi hauria prou per a nosaltres i per a vosaltres, val més que aneu als qui en venen i us en compreu." 10 Mentre anaven a comprar-ne, va arribar l'espòs, i les qui estaven a punt entraren amb ell a les noces. I la porta quedà tancada. 11 Finalment arribaren també les altres noies i deien: "Senyor, Senyor, obre'ns!" 12 Però ell va respondre: "Us asseguro que no us conec." 13 Vetlleu, doncs, perquè no sabeu ni el dia ni l'hora.

Comentaré dos textos, en farem la *lectio divina*, de forma interactiva, rellegint-los l'un a la llum de l'altre. Amb això vull proposar, senzillament, una manera –entre moltes– de llegir el Text, de llegir la Bíblia. He triat la conclusió al sermó de la muntanya (Mt 7, 24-29), que podríem

anomenar la paràbola dels constructors, i el text molt més conegut de la paràbola de les deu verges (25, 1-13), que forma part del gran i solemne discurs escatològic final de l'evangeli de Mateu.

Els constructors

Jesús, en el primer dels textos, compara els qui escolten la seva paraula i la posen en pràctica a un constructor savi que va edificar sobre la roca, els qui no l'escolten, en canvi, els compara a un constructor sense seny que va edificar sobre la sorra. Les paraules clau per a la nostra lectura del text són: savi (*phronimós*, en grec;

Construcció d'una ciutat. Miniatura inicial del salm 126. Breviari de Besançon (ant. a 1498). Biblioteca Municipal de Besançon, ms. 0069, p. 129.

sapiens, en llatí) i desassenyat (*morós, fatuus*). Són els mateixos adjectius que, al final de l'evangeli, qualifiquen aquelles deu verges, símbol de la comunitat cristiana, de l'església, que camina tot sortint a l'encontre del Senyor, l'Espòs que ve a celebrar les noces definitives amb la humanitat. Ens interessa comentar conjuntament aquests dos textos, perquè volgudament

Inicial d'un evangeliari (ca. 1266). Biblioteca Municipal de Cambrai, ms. 0189, f. 192.

l'autor ens presenta, en tots dos, aquestes dues actituds confrontades: la prudència o el seny i la imprudència o la fatuïtat –la ximpleria, si voleu. A banda d'aquests dos textos fonamentals, però, ens caldrà també comentar-ne alguns altres, més aviat pocs, del mateix evangelista, en què apareixen també aquests termes.

No és fàcil en català trobar els termes equivalents. La prudència fa referència a una saviesa de caràcter pràctic, una saviesa intuïtiva, com un instint, que sap el que convé a cada moment, i sap com reaccionar davant cada situació. Una saviesa adquirida amb el temps i amb l'aprenentatge de la vida. No es tracta tant, doncs, d'una saviesa intel·lectual o especulativa. A la Bíblia, els llibres sapiencials, fins a la irrupció de l'hel·lenisme, més intel·lectual, es mouen sempre en aquest àmbit de la saviesa pràctica. Crec que en català és força ajustat l'adjectiu *assenyat*, i el seu antònim, *arrauxat*. L'arrauxat és el qui fa les coses sense pensar, obeint el primer im-

puls. El seny i la rauxa, dues actituds, ben nostres, que podem adoptar també davant el missatge de Jesús. En realitat, sobretot en grec i en llatí, *phronimós* / *sapiens* i *morós* / *fatuus* o *insipiens* es mouen en el camp semàntic del gust, del sabor: un menjar pot ser assaonat, o, al contrari, fat. Si és assaonat, ens el mengem amb complaença, amb plaer. Si és fat, en canvi, ens resulta molt desagradable, fins a vomitar-lo. Mateu (5, 13) utilitzarà la mateixa expressió, amb el verb *moraino*, per referir-se a la sal que ha perdut el gust, que es torna fada, per tant, inútil.

En el primer dels cinc grans discursos de Jesús en què Mateu estructura el seu evangeli –Jesús és el nou Moisès–, el Mestre de Natzaret proposa una relectura dels temes fonamentals de la Torà d'Israel. És el que anomenem sermó de la muntanya (Mt 5-7), que comença amb les benaurances. Tota la Bíblia és una relectura de la Torà, una actualització de la Torà, això és, dels cinc primers llibres fonamentals de l'Esclatúra: Gènesi, Èxode, Levític, Nombres i Deuteronomi. Es tracta d'una idea clau que no podem oblidar si volem comprendre correctament el text, si en volem fer una *lectio divina* sàvia, assenyada. La primera gran relectura de la Torà, són els llibres dels profetes –la segona secció de la Bíblia hebrea–, que actualitzen la voluntat i el projecte de Déu per a la història del poble. Aquests llibres són: Josuè, Jutges, Samuel, Reis, Isaïes, Jeremies, Ezequiel, Osees, Joel, Amós, Abdies, Jonàs, Miquees, Nahüm, Habacuc, Sofonies, Ageu, Zacaries i Malaquies. La segona gran relectura de la Torà la trobem en els anomenats «altres escrits» o, simplement, «escrits» –tercera secció

de la Bíblia—: el Salteri, Job, Proverbis, els Cinc Rotlles (Rut, Càntic, Cohèlet, Lamentacions i Ester), Daniel, Esdres, Nehemies i 1r i 2n llibre de les Cròniques. Tots aquests escrits rellegeixen la Torà no tant en el marc de la història universal com feien els profetes, sinó en el de la vida concreta d'Israel. És especialment en aquests llibres en què la Torà, el projecte de Déu, es rellegeix en clau de saviesa pràctica, de prudència i de seny, per a la vida quotidiana. La Torà, en efecte, és per a la vida quotidiana, per a transformar-la, per a obrir-la més i més al projecte de Déu. Per això, si entenguéssim el Nou Testament, no com un trencament, sinó com un pas més en aquesta relectura de la Torà, estaríem, crec, en el bon camí per a fer una *lectio divina* correcta.

El Jesús de Mateu, en efecte, rellegeix la Torà, la recupera, l'actualitza. En tota relectura hi ha quelcom que mor i quelcom que neix, però sempre dins el mateix corrent d'una tradició viva i vital. Jesús rellegeix la Torà sobretot en la perspectiva de la felicitat del Regne, en clau, podríem dir escatològica, però no en el sentit cronològic —com si ens preparés per a la fi dels temps— sinó en el sentit fundant, protològic. El Regne de la felicitat que proclamen les benaurances de Jesús no és el programa d'un futur incert, sinó el fonament i la condició del nostre ser homes: per això estan posades en primer lloc. És en aquest sentit que Jesús rellegeix la Torà, com a clau de felicitat, de plenitud, de sentit per a l'home i la dona que l'escolten, com a font d'autèntica llibertat i realització humana. I per això, perquè el Regne, la felicitat, són ja com la substància del nostre ser homes, la Torà cobra la seva màxima exigència i es

concreta en l'ètica del compromís per la justícia, de l'amor i del respecte.

Davant de la proposta, de la relectura de la Torà que fa Jesús, hi ha dues actituds possibles. I Jesús les caracteritza amb una paràbola, perquè el llenguatge metafòric té una capacitat mistagògica, iniciàtica, molt forta, que no posseeix el llenguatge normal, ni tan sols l'especulatiu. La paràbola parla d'un constructor, i de construir una casa. Amb la Torà actualitzada per Jesús construïm una casa, un espai on sigui possible preparar la vinguda del Regne. Viure segons l'Evangeli de Jesús, és, doncs, una tasca laboriosa. Es tracta de construir una casa digna de l'home i, en la mateixa mesura, inseparablement, digna de Déu. Edifiquem una casa, l'església, la comunitat, el poble que, com a tal, camina a l'encontre del Regne. I la felicitat —l'èxit— del projecte, depèn, en bona part, de la prudència, del seny, o de la rauxa, del constructor. Crec que la imatge es prou gràfica. Cal deixar-la ressonar, meditar-la, en la nostra lectura personal del text. Llegir-la i rellegir-la, fins que cobri vida, com el vell conte dels «tres porquets»: el més assenyat va construir una casa de pedra, l'arrauat, en canvi, de palla, i el llop, d'una bufada, se la va fer serva. És la mateixa història, però explicada als infants. Les paràboles van en aquesta línia, segueixen la mateixa pedagogia dels contes.

No es tracta, doncs, de paraules, sinó de fets, d'obres concretes: de cavar uns fonaments, de tallar i polir carreus i afilar-los d'acord amb un projecte: la Torà, o l'Evangeli, que són per a la vida concreta, de cada dia: *No tothom qui em diu: "Senyor, Senyor", entrarà al Regne del cel, sinó el qui fa la vo-*

luntat del meu Pare del cel (Mt 7, 21). Es tracta de fer, no de dir.

Les deu verges

Al final del seu evangeli, just a les portes del relat de la passió, en el moment decisiu, Mateu reprèn la paràbola del constructor, però amb uns nous personatges i amb una situació diferent. Ara es tracta de deu noies, deu verges, que surten a rebre l'espòs per tal d'entrar amb ell a la festa de noces. Cinc d'elles són assenyades, prudentes, i es proveeixen d'oli per a les llànties, per tal de poder fer front a qualsevol imprevist. Les altres cinc no tenen un dit de front, són arrauxades i ximpletes, una mica curtes de gambals, i viuen al dia, a flor de pell, frívolament, i no s'enduen, és clar, provisió d'oli. Aquest nou relat accentua encara amb més força el caràcter pràctic de la saviesa de la Torà, o de l'Evangeli, per a la vida, i hi introdueix, a més, una nova dimensió, molt estimada per la Bí-

blia, pels salms de la Torà especialment: la llum. La Torà és llum per al camí, per al camí d'ara i ací. Som al temps definitiu. Ara ja hem arribat al final, ens ho juguem tot, ja no hi ha treva possible. Les fioles plenes d'oli, o buides, són el testimoni roent del que hem fet, o no hem fet, en la nostra vida, amb la Torà del Senyor, amb l'Evangeli de Jesús. Com la casa que roman dempeus, o la que s'ensorra al primer embat del vent i de la tempesta.

Encara hi ha un altre element que relaciona els dos textos. Es tracta d'entrar o de no entrar en el Regne. I la paràbola de les verges situa les cinc ximpletes davant una porta tancada. I des de dins se'ls diu el mateix que sentíem en la conclusió del sermó de la muntanya: «No us he conegut mai», «us asseguro que no us conec». Podríem concloure'n, d'això, que, al capdavall, el quid de la veritable saviesa evangèlica és ser conegut per Déu. Que al final del camí, Déu trobi en els nostres rostres

Les verges desassenyades. Catedral de Magdeburg.

la seva semblança, i en els nostres cors la seva imatge, que haurem anat restaurant i afaïçonant amb treball pacient, tot meditant i actuant la seva Torà, l'Evangelí de les benaurances.

Els altres passatges de l'evangelí de Mateu, pocs i circumstancials, en què novament són importants aquestes dues paraules, ens permetran de matisar i completar la lectura del text:

Mt 10, 6: «Mireu, jo us envio com ovelles enmig de llops: sigueu *astuts* com les serps i innocents com els coloms».

Mt 24, 45: «¿Qui és el servent fidel i *assenyat* a qui l'amo ha confiat la gent de casa seva perquè els doni l'aliment al temps degut?»

Mt 5, 13: Vosaltres sou la sal de la terra. Si la sal *perd el gust*, amb què la tornaran salada? Ja no és bona per a res, sinó per a llençar-la fora i que la gent la trepitgi.

Mt 23, 17: *Estúpids* i cecs! Què és més important: l'or que hi ha al santuari o el santuari que fa sagrat l'or?

Els dos primers passatges, referents al terme *phronimós*, refermen el caràcter pràctic de la saviesa cristiana. Un instint, com un olfacte espiritual i humà, que permet trobar la resposta adequada a cada circumstància. L'astúcia, que tradueix el mateix adjectiu, indica segurament aquest valor pragmàtic de la saviesa evangèlica. És per a caminar per la vida, per a caminar-hi correctament, amb garanties d'èxit.

Els altres passatges fan pensar en l'estupidesa, en la manca de seny com en una pèrdua de sabor, és a dir, la pèrdua d'una qualitat essencial per a reconèixer un aliment determinat. I relacionen el poc seny, encara, amb la ceguesa. De fet, el desasse-

Detalls del deliciós quadre de Friedrich Wilhelm Schadow. "La paràbola de les verges prudentes i desassenyades".

nyat no hi veu, es queda a les fosques, no té la llum de la Torà. Com les cinc verges ximpletes, a les fosques, rere una porta closa.

Aquesta darrera imatge és molt gràfica, i és la mateixa del salm primer a què he fet esment al principi de tot. El salm primer diu, en efecte, que el qui no medita la Torà i va per altres camins, es troba amb camins que no són camins, perquè, senzillament no acaben, es perden, no duen enlloc: *El Senyor coneix el camí dels justos, però el camí dels impius es perd*⁴. I en la paràbola de les verges trobem exactament la mateixa imatge: la tenebra i una porta closa. Un camí que es perd, un camí que no és camí. Una situació de veritable angoixa, de caos, de sense sentit, de frustració total.

⁴ Sl 1, 6.

Conclusions de la lectura

La lectura conjunta que hem fet dels dos textos de Mateu ens invita a meditar la Paraula de Déu, la Torà, l'Evangelí, com un camí per a la recerca del sentit i de la plenitud de la nostra vida. A meditar i a posar en pràctica, a tenir-los, la Torà i l'Evangelí, com a punt de referència, com a llum del nostre camí. Aquesta és l'actitud sàvia, l'actitud prudent, assenyada, previsor.

Abans havíem fet un exercici de lectura literal del text, de bona lectura. És el punt de partença necessari per a recibir en la *lectio divina*. Ara en fem un segon nivell de lectura, moral o tropològic, és a dir, de saviesa pràctica per a la vida. De l'anàlisi del text en concloem que ens cal anar a fons en la vida, que ens hem de prendre seriosament el projecte de Déu –la Torà, l'Evangelí– perquè ens hi juguem el sentit i la felicitat de la nostra existència. I prendre-se'l seriosament vol dir, en primer lloc, entendre'l, i en segon lloc, posar-lo en pràctica, ajustar-hi la pròpia vida.

Podem fer un pas més? Podem fer-ne la lectura espiritual o anagògica, la més profunda, la que ens desvela la veritat, el sentit més amagat del text? Sí, que podem. Luter, que va ser un gran cristià i un gran lector de la Bíblia, deia que el cor de l'Escriptura és Crist. La lectura profunda de la Bíblia ens porta cap a la descoberta d'aquest cor, Crist, que batega en totes, totes les paraules del Text sagrat.

Crist, que la paràbola de les verges ens presenta sota la imatge de l'Espòs, és la clau de tot. És el sentit de la nostra vida. És la porta oberta de la felicitat. És l'oli que alimenta la flama del nostre cor. És la

llum mateixa, perquè ell ja bategava al cor de la Torà, al cor del projecte diví, quan Moisès en rebia les taules escrites al cim del Sinaí. Per això, davant el Crist, l'Espòs, que rellegeix i interpreta per a nosaltres la Torà, el projecte i el cor de Déu, l'actitud més assenyada per part nostra és la de l'acolliment en la fe, tot esperant, al cor de la nit, amb la llàntia encesa de l'esperança, la seva vinguda.

En la seva Paraula, Crist se'ns dona ell mateix, com també Déu es donava ell mateix en la seva Torà. Però ara d'una manera nova, perquè Crist és la mateixa Paraula divina dita en paraules humanes, ell és la Paraula encarnada. La nova Torà interpretada per Jesús ens diu que tota realitat, la nostra, la del món, ha estat assumida per Déu i és porta de la felicitat.

Trobar, doncs, Crist com a fonament, com a sentit, com a plenitud de tota la realitat, és font d'una gran alegria i d'una gran esperança. Ell és l'Espòs, perquè amb el seu amor, amb el seu desig, amb la seva tendresa, abraça tota la humanitat. Trobar el Crist Espòs com a clau de volta de la Torà, de l'Escriptura, és haver trobat el tresor amagat de l'Evangelí del Regne⁵.

Lluís Solà

⁵ Cf. Mt 13, 44.

EL MONJO, HOME DE DESIG

La Regla benedictina no és només patrimoni dels monjos i monges que s'hi aixopluguen. També per als cristians del carrer és una font de camí espiritual. Avui, referint-se d'una manera molt general al capítol quart de la Regla, ens en parla el P. Maties Prades, monjo de Poblet.

Introducció

Els hostes i visitants queden meravellats davant la bellesa del nostre claustre. Les impressions intenses ajuden a trobar noves connexions i a alliberar-se d'una possible vida vulgar o mediocre. El contemplar una i mil vegades un claustre no sols és un goig estètic, sinó un plaer espiritual. Dos estils en evolució, com les persones. Quatre ales té el claustre, com quatre són les estacions de l'any o de la vida. Les columnes, esveltes i fràgils, formen una base sòlida quan queden agrupades. Els nervis de les voltes hi descansen. Els xiprers, ben arrelats a la terra, apunten vers el cel. Cel clar o ennuvolat, de dia, estrellat, de nit. Blocs de pedra ben tallada, bells finestrals, el magnífic cimbori. Silenciosos monjos passen per aquest espai especial i únic. Mediten i pregunten. Sovint se'ls dispara la imaginació i, sense moure's, visiten diferents llocs: no està pas malament si això els augmenta la creativitat... Amb quins elements es construeix la vida interior d'un monjo del segle XXI? Com evoluciona la seva relació amb Déu? Quins són els instruments de l'art espiritual?

Recerca del sentit de la vida.

Els éssers humans som un món complex de diferents moviments afectius a

causa de la diversitat d'objectes exteriors. Molts focus d'interès poden descentrar-nos. Tots tenim el perill, i els monjos també, de viure permanentment en dubte pel bombardeig d'informació, per les tendències ocultes del nostre cor i per les invitacions a actuar d'una determinada manera. Alguns consideren que la vida no val la pena de ser viscuda perquè els falta l'esperança i no creuen en el futur. Així hom cau en la distracció o en l'avoriment; aleshores tot funciona per costum i de manera inconscient. Altres cerquen en el mar dels seus pensaments i accions el per què de tot això, i en treuen conseqüències. La majoria opten per metes més assequibles, deixen de fer-se preguntes profundes i d'esperar respostes comprometedores i es limiten a viure les realitats de la millor manera possible. Penso que l'equilibri de la persona depèn molt del joc de les prioritats, del saber veure el gra de blat en una pila de palla.

El temps corre vertiginós; i vivim esdeveniments tan diversos que en qualsevol moment es pot produir un canvi inesperat. Una malaltia, un fracàs, la consciència de les nostres limitacions que ens deixen inacabats, les rebel·lies normals davant del mal i de les injustícies, l'existència d'un Déu aparentment silenciós... ens fan bai-

jar dels núvols d'un món imaginari, modelen la nostra raó, fan créixer la nostra humilitat, i ens ajuden a veure que tot és positiu encara que no ho sembli. Els mals que sovint ens fereixen no anul·len la nostra capacitat de trobar la felicitat, tan sols la posen a prova. El sofriment no deixa ningú indiferent i les proves de la vida solen ser dures, però el desig de felicitat pot continuar enmig de tot. *Tot ho podem amb l'ajut d'Aquell que ens estima* (cf Rm 8,37).

La pau interior es manté ferma quan va acompanyada de les nostres virtuts i del consol que Déu ens ofereix. L'esponja seca i rasposa del dolor queda amorosida per l'aigua viva i refrescant del perdó i de la misericòrdia. Hi ha una raó per la qual val la pena viure: Déu i el seu Amor. Ho descobrim en la pregària, tant feta en l'entusiasme del fervor novici com en la nit fosca de l'ànima. *Alceu vers Ell la mirada. Us omplirà de llum* (Salm 33,4). En la pregària comprenem que la veu del Pare i de l'Esperit són com el foc d'un Déu que se'ns revela en el seu ocultament i que pronuncia la seva Paraula en la Història i en els nostres cors.

Alliberament dels desigs.

El monjo no viu en una torre de marfil o en un paradís terrenal, sinó en un lloc especial que el faci sensible al clam del món. Si viu tancat en si mateix, esdevé estèril i la llavor morta al solc no donarà fruit. Però la pregària li obre les fronteres del cor i el fa sensible als precis i ne-

cessitats dels nostres germans, creients o no creients, de qualsevol ètnia o cultura. Crist pren la forma d'hoste, de turista o de visitant que s'apropa al monestir. La imatge de l'Assumpció a la façana de l'Església ens diu com cal acollir-los: amb els braços oberts i el cor net, com una mare. *Els monestirs han de ser centres fervents de diàleg, d'encontre i benèfica fusió entre persones diferents, unificades per la cultura evangèlica de la pau.* (Benet XVI a Montecassino, l'any 2009).

Dins de l'església del monestir moltes persones cerquen la pau, una resposta, una paraula o un silenci. La gent assaboreix la màgia del lloc; la força d'unes pedres im-

pregnades d'història, de pregària i de fidelitats. Quan els monjos contemplem "la rosa de la nostra perseverança" i les gotes de sang per les seves punxades, ho comprenem millor: Crist, coronat d'espines, busca un cor que estima on poder descansar, un cor purificat i alliberat de desigs.

M'agrada pensar que el camí del monjo no és gaire diferent al dels altres cristians. Que la doctrina de l'art espiritual del capítol quart de la Regla de Sant Benet sigui igual per a tots –els Manaments, les Benaurances i la pràctica de les Virtuts– em fa pensar en la comunió profunda del monjo i de la resta de mortals. Podem, però, assenyalar dues característiques que sorprenen. Primera, la insistència de Benet en l'altra vida i en els "novíssims", que no és pura casualitat. *Tenir cada dia la mort present davant els ulls i desitjar la vida eterna amb tot el deler espiritual* ens ajuda a redescobrir cada dia la dimensió profunda de tot allò que ens envolta; no ens ha de separar de les persones i de les realitats, sinó que ens invita a començar ja ara la vida eterna, fent un món més humà i habitable; ens aparta de la frivolitat i de la superficialitat, quan no es troba el sentit perquè no es veu més enllà; ens estimula en el camí de conversió, que significa despullar-nos de nosaltres mateixos i revestir-nos del Crist (cf. 2Co 5,4). La segona característica ens situa dins del *clos del monestir i l'estabilitat en la comunitat*. El propi monestir és testimoni mut de la renúncia als propis desigs per desitjar-ne només un: el Crist. Contemplant el Senyor i estimant-lo *amb tot el cor i amb tota l'ànima*, sense anteposar res al seu amor, descobrim una nova manera d'estimar el *proïsme*, per amor a Déu, perquè som fills del mateix Pare. *Per això també hem de donar la vida pels germans* (1Jo 3,16). La pregària comunitària ens hi ajuda.

Crec que la lectura d'aquest article hauria d'anar acompanyada per la lectura meditativa del **capítol quart de la Regla**, i dels **tres següents**, que són la seva aplicació pràctica: l'obediència, la pràctica del

silenci i la humilitat. Els monjos coneixem ben bé què significa renunciar a si mateix i als desigs egoistes que reneixen contínuament, com la mala herba en un camp de blat; intentem podar els brots espontanis que xuclen la saba, embosquen l'arbre i li fan perdre la força i el fruit. Hem de *posar l'esperança en Déu*. Units a Ell, l'amor evoluciona i madura, fent-se més desinteressat i generós. D'aquesta manera, sabrem *honorar tothom*, reforçant unes relacions interpersonals inspirades en la veritat i en la caritat, en el coneixement i en l'amor.

Unificació interior.

Tot el que desitjo, Jesús, és deixar-ho tot, cada vegada més, a les teves mans. Quant més avanço, sóc més conscient de no saber on vaig. Condueix-me Tu i pren el timó de la barca de la meua vida. Ensenya'm a fer la teva voluntat, perquè Tu ets el meu Déu (Thomas Merton).

Concedeix-me, Senyor, el teu Amor i la teva Gràcia, és tot el que necessito (Sant Ignasi de Loiola). Quan sentim néixer en nosaltres el desig de l'amor diví, llavors comencem

a estimar. I quan aquest desig creix, també l'amor augmenta. La tasca més important del monjo és dedicar totes les seves energies a *no anteposar res a l'amor del Crist*. Segons Benet XVI, *en això consisteix la santedat, proposta vàlida per a tots els cristians, més que mai en la nostra època, en la qual s'experimenta la necessitat d'ancorar la vida i la Història en fermes punts de referència espirituals* (Montecassino, 2009).

Sempre queda un llarg camí perquè som febles i inconstants. El secret d'una vida espiritual sana és l'amor sincer i humil. Qui confia en Déu sap barallar les cartes de la fe i de l'esperança. Aleshores, la confiança l'omple de força i la pràctica de les virtuts no li resulta difícil. Però l'amor perd autenticitat quan l'orgull i l'egoisme s'uneixen. La foscor interior és causa de la por. Quan les coses les veiem negativament és perquè no les veiem a la Llum de Déu. Hauríem de dir: *Ja no sóc jo qui visc, és Crist qui viu en mi* (Ga 2,20).

Cadascú és temptat pels propis desigs, que l'atreuen i el sedueixen (Jm 1,14). Una persona agitada pels desigs, o per la por a fracassar si no els aconseguen, no pot llegir clarament dins les profunditats del seu cor i de la seva ment. La humilitat ens situa en la nostra realitat i en les nostres possibilitats d'esdevenir persones noves amb un cor nou transformat per Déu. El silenci exterior i la pau interior ens ajuden a trobar-nos, els uns amb els altres, dins del cor de Jesús i de Maria. Tant la conversació eloqüent que és la pregària sense paraules, com la relació d'amistat que pot brollar entre nosaltres quan preguem units, són pures i recíproques quan són el resultat d'un procés de despreniment de tot allò que no és Déu. Quan Déu ho és tot i no hi ha altres amors que interfereixen, podrem

acceptar més les faltes dels altres i perdonar-les, i podrem reconèixer millor en l'ànima del nostre germà l'acció divina.

El monjo, home d'un sol desig, ha de *donar-se sovint a l'oració, i escoltar amb gust les lectures santes per poder practicar amb fets cada dia els Manaments de Déu*. Si no preguem substituïm Déu per fantasies personals, per projectes egoistes, o per falsos déus que s'apoderen de la nostra voluntat. Quan abracem el bé, ens estimem afectuosament i ens avancem a honorar-nos els uns als altres (cf. Rm 12,9-10), aleshores som llum, alegria i esperança. Segons el P. Agustí Altisent, el camp de treball espiritual dels monjos és la pròpia ànima. *iLlarg i apassionant camí, en companyia dels germans!*

*Em prosterno davant del santuari i enalteixo el vostre nom,
perquè estimeu i sou fidel...
Sempre que us invocava, m'heu escoltat, heu enfortit la meua ànima...
El vostre amor perdura sempre. Acabeu la vostra obra, Senyor. (Del Salm 137)*

Maties Prades

LA VIDA

L'avortament —eufemísticament descrit com a “interrupció voluntària de l'embaràs”— és una realitat en la nostra legislació vigent. Durant aquest any el parlament espanyol ha incrementat legalment les facilitats per interrompre l'embaràs. Ens ha semblat pertinent tractar aquesta qüestió a la nostra revista des del punt de vista d'una dona i mare. Ens en parla, la filòloga i psicopedagoga Lina Zulueta.

Viure és el verb que amb més assiduitat esmentem en la nostra existència. La vida és tan important que, quan per múltiples circumstàncies es troba compromesa perillosament, el nostre organisme lluita des del sistema nerviós autònom, amb tots els sistemes units, per aconseguir la seva fi: sobreviure. La vida és tan important que s'imposa fins que desafortunadament el temps o circumstàncies fatals tallen el seu camí. És en aquesta perspectiva des d'on hem de contextualitzar el debat de la reforma de la llei de Salut Sexual i Reproductiva i d'Interrupció Voluntària de l'Embaràs, una norma molt àmplia, com indica el seu propi nom. Les posicions a favor de l'ampliació del termini, el fet que a més puguin avortar adolescents sense el coneixement dels seus pares i les veus que s'oposen a la reforma es divideixen pràcticament en parts iguals. Per això és convenient conèixer tota la complexitat del problema.

L'amor mare-fill

L'avortament, la interrupció d'un embaràs, ja sigui provocat o per causes naturals, és un fet dramàtic que s'ha d'entendre tenint en compte els aspectes psíquics i físics de la mare. D'una banda, la dona experimenta diferents transformacions fisiològiques en el moment que

el seu organisme s'adona de la fecundació de l'òvul, tot iniciant així una sèrie de canvis que faran possible el miracle d'una nova vida humana; i d'altra banda, al mateix temps, la dona sofreix canvis en la seva ment, en la qual comença a néixer el vincle més durador de la seva existència: l'amor maternal.

Quan una dona està embarassada, el seu cos es va transformant. Tanmateix, ja abans de la transformació progressiva que anirà modelant la seva silueta, serà el seu cervell el primer que haurà notat el canvi.

Efectivament, durant l'embaràs es produeixen importants variacions hormonals en el cervell de la futura mare; una de les més importants, entre d'altres, és l'alliberament de l'hormona anomenada oxitocina. Aquesta hormona està relacionada amb la conducta maternal tot augmentant la tendresa i l'afectivitat i contribuint a l'adquisició dels nous "valors" que neixen amb la maternitat i que són necessaris per a la criança del futur nadó.

Un altre canvi important es produeix amb la desactivació del cortisol, una hormona relacionada amb l'estrès, cosa que fa que la mare se senti més optimista. Aquests canvis hormonals afavoreixen el vincle d'afecció, i aquest vincle és la preparació que modifica el cervell amb la finalitat d'augmentar la receptivitat en la mare i donar-li la capacitat d'entendre les reaccions del nadó de manera que fins i tot arriba a diferenciar els diferents tipus de plor.

Més tard, a mesura que l'embrió passa a ser fetus, la mare no solament engrandirà el seu cos, sinó que ho farà tot el seu món interior. Mentalment parlant, la dona entra en un estat màgic. L'amor que neix en l'ànima de la mare és incondicional, infinit i transcendental, per això el seu fill serà estimat en qualsevol circumstància, mentre duri la seva vida i fins i tot sentirà que aquest amor la ultrapassa, és a dir, es

troba per damunt d'ella mateixa. No hi ha en aquesta vida una alegria més gran per a la mare que la felicitat del seu fill i no hi ha una aflicció més gran també que la seva tristesa.

Les respostes dels fills, en la immensa majoria dels casos, són també d'amor cap als seus progenitors. El vincle nascut de l'afecte té la força vital que perviu a tots els desassossecos que poguessin ocórrer en l'esdevenir de la vida. Aquesta vinculació es pot observar en la mirada dels nens, en la força dels adolescents i en la gratitud que els fills senten en la seva maduresa pels seus pares. Quan els fills arriben a alguna meta en la qual han dipositat grans esforços, com per exemple és la creació d'una obra, la dedicatòria sol ser als seus pares. La psiquiatra Jane G. Goldberg va escriure un cèlebre assaig titulat *El costat fosc de l'amor* i, en la dedicatòria, llegim aquestes paraules: *Dedico aquest llibre a la memòria de la meua mare, la meua primera mestra sobre l'amor. Va ser una dona que em va estimar prou com per a reconèixer les manques que hi havia en la seva pròpia capacitat maternal, degudes a la seva dolorosa infància, i que va trobar valerosament el seu camí cap a la psicoanàlisi. Em va estimar prou com per permetre que sorgissin en les nostres relacions tota la gamma de sentiments, com per a animar-me a parlar i ajudar-me a aprendre a escoltar amb empatia i sensibilitat. El meu dolor més gran és que no va viure prou temps per ser testimoni de la plena florida de la meua personalitat. Trobo a faltar la seva forma de lloar-me orgullosament, trobo a faltar el seu calor i la seva capacitat de comunicació,*

trobo a faltar les nostres llargues converses. La trobo a faltar a ella. A Madeleine Malvina Levy Goldberg.

L'avortament: un debat ineludible

L'avortament és un problema real i concret. El nombre d'avortaments que legalment o il·legalment es produeix en el món així ho demostra, i la seva gravetat no es pot ignorar sinó que s'ha d'afrontar. Avortar procedeix del llatí *abortare*, derivat de *abori* ('morir') i aquest de *oriri* ('néixer'). Així, doncs, el verb 'avortar' vol dir "morir abans de néixer". Amb aquest mot es designa aquest fet en la majoria de llengües europees, senyal de fins a quin punt està estès aquest problema. Tot i que amb el verb avortar es designa també el naixement d'un fetus mort per causes naturals, actualment el mot defineix l'acció mitjançant la qual s'evita artificialment el naixement d'un ésser viu. Aquesta darrera és, sens dubte la qüestió. Els cristians defensem la vida humana. Joan Pau II va descriure de manera clara a l'encíclica *Evangelium Vitae* el que era l'avortament: *l'avortament provocat és l'eliminació deliberada i directa, es faci de la manera que es faci, d'un ésser humà en la fase inicial de la seva existència, la qual va de la concepció al naixement.*

Ara bé, ¿quin és l'instant en què s'inicia l'existència de l'ésser humà? Si l'organisme viu no és un ésser humà no es poden aplicar les paraules de Joan Pau II perquè aleshores l'avortament eliminaria cèl·lules vives, però en cap cas un ésser humà. Cal comprendre aquest fet i definir amb claredat el moment en el qual l'òvul fecundat esdevé un ésser humà, una anàlisi que ha de fer-se sense tancar-se en principis inamovibles, sabent que la biologia difícilment pot aportar-nos per si sola la llum sobre quan un òvul fecundat es converteix en un ésser humà. És important considerar i no menysprear els arguments metafí-

sics i filosòfics, i en concret la teoria de la humanització alentida, analitzada des de fa molt temps per teòlegs cristians.

Veus expertes, com la del president de l'Institut Borja de Bioètica, doctor Francesc Abel i Fabre s.j., llicenciat en Filosofia i Teologia, doctor en Medicina, especialista en Obstetrícia i Ginecologia, argumenta que l'òvul fecundat solament és un embrió amb capacitat per a convertir-se en un embrió humà a partir del seu assentament i quan es troba arrelat en l'úter, no abans. Així ho va explicar amb claredat fa quatre anys, en el marc dels actes de l'Assemblea anual de la Germandat. La tesi del doctor Abel obre el debat de l'avortament des d'un altre punt de vista.

La humanització de l'òvul fecundat

La veritable controvèrsia, doncs, se centra a identificar el moment en què l'embrió passa a ser un ésser humà. En un article publicat en el rotatiu *El País* el 1983, el teòleg Enrique Miret Magdalena¹ afirmava que *el científic només analitza i ordena els fets, però no els valora*, hi deia també *que si bé la biologia afirma que la vida existeix des del primer moment de la concepció, no precisa si és només vida o és vida humana*. En aquest sentit recordem la teoria de la nidificació alentida, la qual ja es plantejava en l'antiguitat per intentar destriar quan s'infonia l'ànima a l'embrió, ja que només a partir d'aquest moment l'embrió passava a ser considerat pròpiament un ésser humà. Sabem que sant Tomàs d'Aquino² distingia diverses etapes en el desen-

¹ Nascut a Saragossa es va llicenciar en ciències químiques i teologia. Va treballar intensament en aspectes relacionats amb la protecció de menors. Entre les seves obres destaca *Amor y sexualidad*. Va ser president de la progressista Associació de teòlegs Joan XXIII, va ser també professor de l'Institut Superior Pastoral i a l'Institut Universitari de Teologia.

² Tomàs de Aquino (1225 –1274), teòleg cristià, fundador de l'escola tomista de teologia i filosofia. Conegut pel seu treball *Summa Teologica*, tractat en el qual postula cinc vies per

Foto: Dr. Battaller.

Fetus de 7 setmanes.

volupament embrionari i fetal. El procés de la fecundació culminava, segons ell, quan l'embrió es convertia en ésser humà ple i això passava quan, suficientment desenvolupat cap al dia 40, rebia l'ànima espiritual directament de Déu. Aquesta concepció és molt similar a la que en l'actualitat proposa el teòleg Alfons Auer³, l'anomenada humanització alentida, en virtut de la qual afirma que *la tradició catòlica mai no ha defensat de manera general la idea que la vida humana comenci amb la fecundació*.

La teoria de la humanització alentida és un element clau en el debat de l'avortament. Molts són els científics i clergues que afirmen que aquesta teoria no és inadmissible. De fet, alguns especialistes, entre ells el jesuï-

demostrar l'existència de Déu. Canonitzat el 1323, declarat Doctor de l'Església el 1567 i sant patró de les universitats i centres d'estudis catòlics el 1880.

³ Alfons Auer (1915-2005, Tubinga); teòleg moral alemany, director i fundador de l'Acadèmia Catòlica de la diòcesi de Rottenburg-Stuttgart. Pel seu llibre *Autonomía moral y fe cristiana* (1971), se'l considera pioner de la teologia moral moderna basada en la llibertat de la raó.

ta Daniel Ruff, retarden la humanització de l'embrió fins que aquest disposi d'estructures orgàniques que li permetin el desenvolupament de l'esperit. En la mateixa línia el teòleg Karl Rahner afirmava que *entre l'òvul fecundat i l'organisme animat per l'esperit, existeixen diversos graus biològics que encara no són humans*. Aquesta humanització es produeix a partir de la dotzena setmana segons el pare Joseph Donceel, s.j. Una mica semblant és el que sosté el premio Nobel de Medicina Jacques Monod, quan indica que s'és humà a partir d'un instant abans de néixer, un instant que ve determinat per la formació del cervell. En conseqüència, la humanització de l'embrió és un aspecte no estrictament biològic en el qual han de considerar-se arguments metafísics. A l'empara de la teoria de la humanització alentida es podria afirmar que un embrió, durant un període de temps, encara no és un ésser humà, tan sols és un ésser viu que està destinat a ser humà.

Evidentment enfront d'aquesta teoria hi ha altres veus que afirmen que des de la fecundació ja hi ha un nou ésser humà. En aquesta línia el llibre *Els quinze primers dies d'una vida humana* de les biòlogues Natalia López i María Iraburu de la Universitat de Navarra, explica amb rigor i claredat els primers instants del procés embrionari, detallant la continuïtat de la vida humana a partir del zigot. També el professor i genetista Jerome Lejeune⁴ argumenta que el desenvolupament és un procés continu, des de la concepció fins al naixement, i afirma que *el ADN vivent dels 46 cromosomes de la primera cèl·lula fertilitzada literalment organitza els òrgans d'aquesta vida humana des del començament*.

⁴ El Dr. Jérôme Lejeune va descobrir que la causa de la síndrome de Down es trobava en la trisomia 21. La seva qualitat científica va fer que el designessin el 1962 expert en genètica humana a l'Organització Mundial de la Salut (OMS). El 1970 va ser un dels oponents més significatius al projecte de llei d'avortament eugenèsic de França.

Protegir la vida

El camí habitual en la naturalesa és concebre, néixer, criar i educar. Ara bé, si per motius diversos, la mare decidís no portar a terme el seu embaràs, ja sabem que aquesta decisió serà sempre amarga i dolorosa. Segons dades de la ministra Bibiana Aído en els últims deu anys el nombre d'interrupcions voluntàries de l'embaràs no ha deixat de créixer i en l'actualitat se'n produeixen més de 100.000 a l'any en el nostre país.

La solució a aquest conflicte no pot consistir a ignorar la realitat. Quan no afrontem els problemes ja sabem que aquests no milloren sinó que augmenten i són els desafavorits els qui sofreixen encara més. Per tant s'ha d'actuar amb la prevenció i amb la informació necessària per no haver d'arribar a aquest tràgic desenllaç. En aquest debat el que és indiscutible és protegir la salut i la vida, la de la mare i la del ser humà que es desenvolupa en el seu interior. Sense cap dubte, la solució per evitar els avortaments és la prevenció, és a dir educar en la responsabilitat, ja que una persona responsable analitza les conseqüències del seus actes, n'avalua les alternatives i actua d'acord amb les seves conviccions, tot assumint els resultats de les seves actuacions. Encara, però, que aquesta sigui la solució principal, cal també acceptar que l'avortament és present en la societat i, en conseqüència, la llei ha de regular allò que succeeix en el carrer, ja que sense legislació, es condueix a la societat a situacions d'una més gran vulnerabilitat. La legislació no afavoreix ni dificulta la realització d'un acte, només el regula i n'aporta garanties. La clau està, doncs, a considerar la complexitat existent en aquest àmbit, tot valorant alhora tant els aspectes físics i psíquics de la mare dins de les circumstàncies que l'envolten, com el dret del fetus.

En definitiva, doncs, ens trobem davant d'un debat complex en el qual no hauríem d'entrar-hi amb simplismes, debat que només hauria de tenir un horitzó: protegir la vida humana abans, certament, però també després de néixer, fent realitat el principi hipocràtic *primum non nocere*, 'en primer lloc no fer mal'. Tanmateix la qüestió, com a cristians, no és només no fer mal sinó també fer el bé. És el que ens proposa en el seu compromís i en els seus objectius l'associació *Save the children* ('salveu els nens') la qual té com a missió assistir nens i nenes en la seva lluita diària per la vida. Un exemple d'aquesta lluita la trobem en la nena que mostra la seva campanya sol·licitant el nostre auxili, perquè el desig dels nens i nenes en el món és arribar a ser adults. I aquest desig l'han de poder assolir. No podem condemnar l'acte de l'avortament i després desdir-nos d'acollir els milions de nens i nenes que en el món passem fam, malaltia i tot tipus de necessitat.

Lina Zulueta

QÜESTIONS DE MECÀNICA QUÀNTICA (IV)

Una visió del món en desenvolupament

Continua l'article que ens ha acompanyat les tres darreres edicions sobre la teoria anomenada mecànica quàntica. El P. Lluç M. Torcal, monjo i prior de Poblet, ens ofereix la seva interpretació d'un món regit per aquesta teoria amb la qual intenta ser coherent.

Darrer moviment: Adagietto!

Si aquest article fos una simfonia, aquest final s'hauria d'interpretar força lent: *adagietto*. Primer perquè no és un veritable final, ja que les qüestions obertes són moltes; després, perquè cal ser molt prudents alhora de treure'n conclusions que impliquin la nostra fe, com aquesta secció requereix. Ens endinsem, doncs, en la darrera part d'aquest article a quatre temps amb molt cautela i precaució¹. Esperem no perdre el *tempo*, no fos cas que rellisquésim i féssim un mal favor a la ciència, a la filosofia i a la nostra fe.

Recapitulació d'idees

En el transcurs d'aquesta simfonia imaginària hem anat descobrint aspectes força sorprenents del món que ve regit per les lleis de la mecànica quàntica, els més importants dels quals, al meu entendre, són:

1. El fet que el principi d'indeterminació no només afecti l'observació d'un sistema mecànic quàntic, sinó, a més, la seva definició, en el sentit que, al contrari que en el cas clàssic, no és possible una completa definició del sistema físic. Això comporta que, com ja s'ha vist, un sistema

quàntic no pugui tenir simultàniament valors definits precisos per a les parelles de variables conjugades –com ara la seva posició i la seva quantitat de moviment– i que sigui el mateix principi qui determini el valor de la mínima pertorbació admissible.

2. El fet que la funció d'ona determini només la probabilitat que una partícula –que duu energia i quantitat de moviment– esculli una certa trajectòria; és a dir, el fet que la mecànica quàntica adquireix un caràcter probabilístic fonamental, cosa que la converteix en una teoria fonamentalment indeterminista, en el sentit que les probabilitats mecànicoquàntiques no depenen d'un coneixement parcial sinó que són intrínseques a les entitats quàntiques.
3. El fet que l'evolució temporal d'un sistema quàntic presenti una doble dimensió: contínua i discontinua. La primera d'elles ve descrita per l'equació de Schrödinger i explicita una evolució sense cap tipus d'interacció amb altre sistema físic. La segona, per contra, indica el canvi del sistema produït per una interacció amb un altre sistema, essent la mesura un cas particular d'interacció.

¹ Les tres parts anteriors d'aquest article en quatre temps han estat publicades en els números 16, 17 i 18 de la revista "Poblet".

Erwin Schrödinger (1887-1961).

4. El fet que no es pugui parlar d'una determinada entitat quàntica com d'una ona o d'una partícula sinó que cal concebre-la com quelcom intrínsecament indefinit fins que no realitza una interacció amb un sistema (com pot ser un acte de mesura). Això implica que, en aquesta teoria, parlar d'un fenomen sigui parlar d'interacció, i, per tant, de sistemes estructuralment oberts, en relació, interdependents. Com ja vam apuntar en la tercera part d'aquest article², aquesta important propietat en impedeix limitar la causalitat només al seu sentit modern d'acció-reacció, *input-output*.
5. El fet que la superposició sigui la no-separació objectiva de diferents valors d'un observable. Per això, la

superposició no implica una total indeterminació del sistema, sinó que ha de ser entesa com l'actualització d'una certa potència representada per la funció d'estat del sistema. A més, si es concep la funció d'estat del sistema com resultant de totes les funcions referides a cadascun dels observables, tindrem el conjunt de tots els possibles comportaments físics del sistema, de forma que, tota aquesta potencialitat pot ser entesa com una relació entre els diversos comportaments físics del sistema, que podem anomenar ben bé relacionalitat interna del sistema.

6. I, finalment, el fet que hi hagi també una interdependència dels sistemes físics entre si, cosa que comporta, una concepció de la naturalesa on les entitats físiques estan relacionades entre si .

Són moltes les interpretacions que han anat sorgint al llarg d'aquest més de cent anys d'existència de la teoria: no és aquí el lloc per parlar-ne atesa l'extensió que tindria la presentació de cada una d'elles. Jo em limitaré a proposar la meua visió, intentant justificar-ne la coherència interna.

D'aquests sis punts, se'n pot derivar una visió del món quàntic que es recolza en tres grans dimensions: novetat, relacionalitat i dinamisme correlacional. La novetat és possible per causa de la indeterminació intrínseca del sistema físic. Un resultat en una mesura, una determinació concreta d'un sistema són sempre quelcom sorprenent i imprevisible (dins dels límits d'una probabilitat, que precisament regeix la funció d'ona. La relacionalitat –intrínseca i extrínseca- és evident des del principi de superposició i de l'entanglement. El dinamisme, com a dimensió d'aquest univers quàntic, és el que uneix els aspectes

² Vegeu "Poblet" núm. 18.

tes anteriors i fa que aquest món pugui *realment* existir. Tres aspectes que són les veritables dimensions del nostre món.

De l'aspecte relacional n'hem parlat suficientment en la tercera part d'aquest article. Voldria ara fer algunes consideracions al voltant de la primera i la tercera dimensió.

El procés de determinació

En general, entenem per determinació el procés mitjançant el qual un sistema passa d'un estat de superposició a un estat propi, es produeixi com es produeixi, això és, al procés pel qual una certa propietat ve manifestada. Per exemple, la mesura d'un observable és un procés de determinació de la propietat del sistema envers aquest observable. La mesura no és l'única manera de determinació sinó només un cas particular, ja que trobem fenòmens espontanis de pèrdua de la coherència. En canvi, el que sembla un element insubstituïble del procés de determinació és la interacció. Aquesta interacció correspon a l'acció d'un ens físic (o causa agent) necessari per trencar la superposició. És aquesta interacció la causant de la determinació del sistema. Afegim que, no existeix un sistema determinat completament, és a dir, un sistema els valors dels observables del qual puguin ser predits exactament. La determinació de què parlem, doncs, es refereix a certes propietats del sistema i no, en absolut, a totes elles. En síntesi, la determinació pot entendre's com el procés que actualitza una certa potencialitat del sistema, o un grup d'elles, gràcies precisament a una interacció i a través d'ella. La interacció és el que clàssicament en filosofia s'anomena causa agent.

Si distingim en un sistema, entre propietats resultants i propietats emergents, entenent per les primeres aquelles de tipus additiu, com ara ho són en el món clàssic propietats com la massa, la longi-

tud, el temps o la posició, la velocitat i la força, i per les segones, aquelles que no resulten de l'addició, és a dir, aquelles on la no separabilitat dels estats juga un paper essencial; i atès que en mecànica quàntica l'evolució d'un sistema es manifesta com alguna cosa no separable; aleshores, les propietats que deriven d'aquest sistema no poden ser enteses com a resultants sinó més aviat considerades com a emergents. La determinació d'una propietat, dins del món quàntic, contempla tot un procés que no pot ser reduït en les seves parts components com pensava el món físic clàssic. De fet, els autors, després d'analitzar diverses possibles formes d'entendre l'emergència de les propietats, n'adopten una comprensió dinàmica. Per això, la determinació final consta de parts contemporànies que no poden tractar-se independentment de la totalitat, car el resultat final està produït per la interacció de les seves parts: la no separabilitat comporta aquesta determinació dinàmica, que impedeix reduir el resultat final als seus components. Per això, podem parlar de la determinació com de l'emergència d'una propietat, ja que en l'emergència hi ha present la dinamicitat de la interacció.

A més, que la determinació no sigui el fruit únicament de l'acte de mesura, ens permet no atribuir les propietats físiques d'un sistema únicament a allò quantificable. De fet, si la mesura fos la causa determinant de la determinació es podria pensar que les úniques qualitats importants en el sistema són aquelles que poden ser mesurades, és a dir, quantificades. En aquesta línia, no és gens estrany de notar que, dins del marc de la física clàssica, les propietats que interessava comprovar, eren les qualitats anomenades primàries, les que són mesurables, deixant a part les secundàries. Si la mesura no és l'únic element que determini les propietats d'un sistema, l'ele-

ment quantificant perd la seva centralitat. Si, a més, tenim en compte que l'emergència de les propietats, tant si provenen d'una acte de mesura com si són fruit de processos espontanis, depèn essencialment de les interaccions, les propietats del sistema, fins i tot les quals provenen de la mesura, no poden ser enteses mecànicament i reductiva. Conseqüentment, en el món mecànic-quàntic no es dona cap raó per a distingir entre propietats primàries i secundàries: el fonament mecànic-reduccionista s'ha perdut. Podem dir que en la determinació s'especifiquen les propietats o qualitats d'un sistema, que són precisament les que permeten l'experiència del món físic, la seva observació.

En síntesi, podem interpretar el sistema quàntic com un sistema en superposició, que emergeix determinant-se en certes propietats concretes, mitjançant una interacció. Tenint en compte que en la determinació no desapareix totalment la superposició, es comprèn per què superposició i determinació no són sinó dos casos extrems.

Aquest discurs que ens permet comprendre l'emergència de les propietats d'un sistema determinat, pot ser ampliat per a poder donar raó de les propietats que es formen en les interaccions entre partícules que generen àtoms i molècules. Cadascuna de les partícules elementals es comprèn com un sistema quàntic que en interaccionar amb una altra partícula produeix una nova realitat amb propietats noves. Per tant, la física actual, mitjançant les nocions de camp i energia, rebutja la idea clàssica d'entitats invariables i pensa més aviat la composició del món físic segons entitats actives en interrelació, això és, en transformació mútua. Aquestes composicions no formen simples agregats per causa de les interaccions que intercorren entre els elements i que fan de causa agent per

a la emergència d'una nova estructura que doni raó de les propietats del compost. Seguint aquesta formulació, en la qual l'emergència de les propietats macroscòpiques es dona mitjançant interaccions de diversos tipus en el món microscòpic, es poden fonamentar les distincions específiques dels elements i les espècies naturals. Aquesta distinció qualitativa dels elements és la principal raó per no acceptar el corpuscularisme clàssic, segons el qual tot és qualitativament igual.

L'emergència o la determinació és una dimensió fonamental del món físic que intenta donar raó de la individualitat de les entitats físiques, tant de les propietats qualitatives i quantitatives d'un sistema com de les transformacions de les partícules elementals i la formació d'àtoms i molècules, emergint sempre noves propietats no explicables per la simple unió dels components. Com ja hem dit i hem vist, no és la única dimensió del món físic. Per això no pot justificar-se una visió del món físic de tipus atomista i reduccionista, com remarcarem amb l'explicació que segueix.

La dimensió dinàmica

Fruit de la superposició, el món quàntic existeixen correlacions entre els sistemes amb caràcter fortament no-local. La no-localitat quàntica es refereix a aquelles accions a distància que no tenen explicació en el món clàssic. Aquestes accions són efectes, condicions, esdeveniments i, especialment, les correlacions existents entre ells. La no-localitat té el seu fonament en l'*entanglement* o la superposició dels sistemes, que impedeix la separabilitat, i s'expressa mitjançant les anomenades correlacions. La superposició és la font de la no-localitat en la mesura en què la funció d'ona del sistema en superposició estén la informació del sistema a totes les dimensions de l'espai de les fases del sistema. La no-localitat afecta no només

a grups de partícules, això és, a estats en *entanglement* de diverses partícules, sinó que involucra la interferència d'una partícula amb si mateixa mateixa. Són diversos els efectes observats experimentalment de les propietats no locals dels sistemes mecànic-quàntics com, per exemple, el famós efecte túnel. La no-localitat és instantània -encara que sense violar la relativitat-, és individuada -en el sentit que afecta a una entitat en concret, per exemple en l'emissió de parells de partícules la no-localitat afecta partícules bessones i no a qualsevol de les partícules emeses-, és d'abast infinit -això és, non decreix amb la distància-, però no transmet cap missatge -raó per la qual no es viola la relativitat.

Les correlacions es constitueixen entre partícules individuals i no són relacions estadístiques, de manera que quan es determina la funció d'ona d'una partícula en *entanglement* amb una altra, la correlació existent entre elles fa que la funció d'ona de l'altra es detremeni al mateix temps. La determinació de la funció d'ona de la segona partícula no depèn d'una variable local d'aquesta sinó de la correlació existent amb la primera, gràcies precisament a la superposició d'ambdues. En general, la determinació de la funció d'ona d'un sistema produït per la determinació de la funció d'ona d'un sistema *entanglat* és un fenomen no-local, discontinu i instantani. En altres paraules, la interacció amb un sistema en *entanglement* projectant una de les parts del sistema en un dels valors propis possibles, provoca que les altres parts del sistema adquireixin els altres valors possibles amb el valor de la primera. Naturalment, això pot aplicar-se al cas d'un únic sistema en superposició de manera que en mesurar un observable, la probabilitat de trobar el sistema en un estat propi d'aquest observable és un (o gairebé) -el valor de la mesura-, mentre que al mateix moment es

converteix en zero (o gairebé) per a tots els altres estats propis del sistema: la correlació existent en la superposició permet justificar el pas cap a un estat discret (tot i que sense perdre del tot la superposició).

Aquest últim punt, permet clarificar amb nova llum el problema de la indeterminació. Els fenòmens mecànic-quàntics poden ser explicats millor mitjançant la representació ondulatoria i no mitjançant les trajectòries clàssiques a causa de la superposició i la no-localitat. Que la indeterminació no sigui deguda a un problema subjectivista es pot comprendre, a més de moltes altres raons sobre el possible influx de la ment en la realitat física, pel fet que, en el procés de mesurar, l'aparell de mesura considerat com altre sistema físic, interfereix amb el sistema trencant la seva superposició i transformant la no-localitat en la impossibilitat, pròpia de la relacions d'incertesa, de localitzar unívocament la partícula. En altres paraules, si donem a la funció d'ona un caràcter físic i no cognoscitiu, podem entendre l'evolució temporal del sistema en el doble sentit en el que ha estat presentat: evolució contínua i determinació -clarament no-local- sense violar la relativitat.

Amb les correlacions el que canvia profundament és el concepte de realitat utilitzat en la física clàssica i que està a la base de l'article Einstein, Podolsky i Rosen de 1935 (EPR). Segons el criteri de realitat de EPR, cada element de la realitat pot ser representat distintament per un element de la teoria, en perfecta correspondència. S'estableix així un paral·lelisme perfecte entre la realitat i la descripció. Aquesta imatge es trenca amb les correlacions que segueixen a la superposició. Però es trenca a favor d'una imatge més adequada de la realitat, de cap manera reductiva. La realitat és no-local. La no-localitat consisteix en correlacions instantànies que, a causa de la relati-

vitat equivalen a la negació de la distància espacial, en el sentit que la distància entre sistemes *entanglats* és irrellevant. Això posa en evidència que les propietats de l'espai-temps físic apareixen intrínsecament lligades a les interaccions dinàmiques entre els cossos d'una manera molt més intrínseca del que apareixen a nivell cosmològic en la Teoria de la Relativitat General, és a dir, la relació que la relativitat manifesta entre l'espai i el temps adquireix amb la propietat de la no-localitat una valència molt major. Es tracta, no de la simple necessitat d'afegir una quarta dimensió a un espai geomètric tridimensional, que representa els esdeveniments, sinó de quelcom més profund: de comprendre que el temps té una naturalesa intrínseca no-local. A més, en contra de la visió newtoniana, l'estructura i les propietats de l'espai i el temps no són a priori sinó que depenen críticament de les interaccions causals o dinàmiques entre determinats cossos.

Naturalment tota aquesta visió de la realitat exclou la idea de causalisme, és a dir, d'aquella reducció del principi de causalitat a la simple eficàcia mecànica. No: la concepció que neix de la mecànica quàntica contempla una idea molt més general de causalitat, més dinàmica, que cobreix la noció d'interaccions i de procés (segons s'entén en la filosofia de Whitehead). Efectivament, és mitjançant les interaccions dinàmiques que en la realitat natural existeix la distinció, car sense processos d'interacció, a causa de la superposició, ni l'espai, ni el temps, ni estructures o distincions tindrien lloc. Dit en altres termes, només si no s'admet el doble aspecte de l'evolució temporal dels sistemes quàntics i s'assigna aquesta evolució únicament a la descripció de l'equació de Schrödinger, que és determinista, s'ha d'afirmar el causalisme. Però, si per contra, es manté el doble as-

Alfred North Whitehead (1861-1947).

pecte de l'evolució temporal del sistema amb la clara discontinuïtat que suposa la determinació de la funció d'ona i amb l'afirmació de la interacció dinàmica com element essencial a l'evolució mateixa, el causalisme entra en crisi i s'obren les portes a una comprensió de la causalitat molt més àmplia, molt més propera a la visió aristotèlica de la causalitat, o almenys no reduccionista.

Intentant comprendre en què consisteixen les correlacions, s'ha manifestat una propietat fonamental del món quàntic com és la no-localitat. D'aquesta manera, s'ha pogut aclarir què s'entenia per la dimensió dinàmica a què fèiem referència més amunt. Si la superposició pot entendre's com una dimensió relacional estàtica, contínua, i la determinació com una dimensió que explicita les singularitats, discontinua, la no-localitat manifesta el caràcter dinàmic, fruit de les interaccions i dels processos físics.

Fi del quart moviment

Entre les adquisicions més importants que la física contemporània ha realitzat podem destacar la crítica als principis clàssics de la separabilitat dels sistemes i del reduccionisme -basat en la factorització i en el casualisme-, que condueixen al determinisme mecanicista, a més de la crítica al realisme ingenu que estableix un paral·lelisme estricte entre la realitat física i les seves representacions mentals, seguint el principi clàssic de la *Omnimoda determinatio*. És a dir, des de la nova visió del món físic que ofereix la mecànica quàntica, s'han pogut il·luminar amb altra llum els principis que sostenien l'edifici clàssic de la física i trobar aquells punts febles no críticament fundats. En aquest procés s'ha manifestat fins a quin punt la construcció mecanicista-corporcularista era ideològica, això és, ideada en la ment de l'home i no fundada en la mateixa realitat física. Aquest és un punt important per a la raonabilitat i credibilitat de la nostra fe, ja que una visió mecanicista-corporcularista del món no és la que la nostra fe proposa. A més, aquesta consideració guanya importància si ens adonem del fet que és la mateixa ciència la que s'ha oposat amb arguments científics a aquesta visió clàssica del món.

Si la mecànica quàntica pot desfer els pressupostos del realisme ingenu de tipus paral·lelístic, pot, alhora, fer front a la sempre permanent objecció subjectivista que pretén que la realitat que coneixem no sigui sinó el fruit de la nostra construcció mental. En les interpretacions de la nova teoria, aquesta objecció arriba a formulacions molt sofisticades fins al punt d'afirmar, que només la intervenció d'una consciència trencaria la indeterminació present en el món quàntic. Però aquestes interpretacions subjectivistes de la mecànica quàntica no donaven raó de tots els fenòmens

a què ha de plantar cara la teoria. També aquesta és una conclusió important per a la raonabilitat de la nostra fe, ja que, refusant que la realitat que coneixem sigui fruit de la nostra construcció mental, permet que, de manera directa, la realitat pugui ser font de coneixement de si mateixa i, de manera indirecta, permet que alhora pugui ser font de coneixement d'un altre, que nosaltres creiem que la creada.

Les tres dimensions que hem individuat en el recorregut per l'univers quàntic no poden ser enteses separatament: si ha estat possible individuar-les és perquè han de ser diferenciades, però no poden ser pensades independentment les uns de les altres.

La relació, referida a la superposició i a l'*entanglement*, és la dimensió del món físic que dóna raó de la continuïtat expressant així l'estaticitat del món. En resum, si no hi hagués cap interacció, el sistema evolucionaria cap a un domini més ampli de superposició i, per tant, de màxima indeterminació. De la mateixa manera que, en la física clàssica, el principi de separabilitat és central en la mateixa teoria, en mecànica quàntica és justament la no-separabilitat la que gaudeix d'aquesta centralitat, que es tradueix en la propietat de la no-localitat, que permet la influència mútua de sistemes físics tan distanciat com es vulgui, encara que sense contradir la relativitat especial, ja que aquesta influència no implica transmissió d'informació. El fonament d'aquesta mútua influència ha de trobar-se en les correlacions existents entre els sistemes en *entanglement* o en el mateix sistema en superposició. Són aquestes correlacions les que causen els inesperats fenòmens no-locales. L'existència d'aquestes correlacions, al costat dels fenòmens mecànico-quàntics que les acompanyen, són, sens dubte, una de les més sorprenents novetats que introdueix el formalisme quàntic

en la interpretació del món físic. La interpretació del nou aparell formal introdueix fenòmens no-locales i acció local. Naturalment, aquesta doble presència no implica una contradicció en la teoria. La diferència fonamental entre aquests dos fenòmens resideix en la capacitat de transmetre informació. La localitat es refereix a la no-aïllabilitat dels sistemes físics i, sobre tot, als seus processos d'interacció. Els processos interactius als quals se sotmeten els sistemes quàntics són locals perquè en ells es produeix intercanvi d'informació. Inclús en els processos de pèrdua de coherència espontània, aquesta pèrdua d'informació es realitza mitjançant la interacció local i, justament, és mitjançant aquestes que pot realitzar-se la determinació d'un sistema. El món de la mecànica quàntica està compost de sistemes interdependents que interaccionen localment, és a dir, la comprensió dels sistemes mecànic-quàntics sobre la base de la interacció no és sinó una conseqüència que els processos físics són locals i no aïllables. Per tant, el fonament de l'acció local és *l'entanglement* entre sistemes i la seva relacionalitat mútua. En canvi, els fenòmens de no-localitat, en els quals no hi ha intercanvi d'informació, encara que fundant-se en la mateixa superposició i en *l'entanglement*, poden realitzar-se tan separats quant sigui necessari. Encara, la mateixa propietat de la no-aïllabilitat dels sistemes obre la possibilitat de comprendre la causalitat en un sentit més ampli, ja que, si els sistemes es defineixen en relació a la interacció, el causalisme no és sostenible. És, però, en els fenòmens no-locales on la causalitat ha de ser compresa en la seva forma més general possible, que cobreixi les nocions d'interacció i de procés i, per tant, molt més dinàmica. Són, de fet, interaccions dinàmiques les que permeten que en la realitat natural existeixi la distinció, donat el doble aspecte de l'evolució temporal dels sistemes quàn-

tics. A això cal afegir que, atès que els resultats de l'emergència d'una singularitat, per exemple la mesura d'un observable, no estan predeterminats, encara que hagi certs pesos de probabilitats per als distints possibles valors, la determinació del resultat final no pot entendre's com un procés causalista: només poden entendre's des d'aquesta dimensió àmplia de la causalitat. Aquesta és la tercera de les dimensions oposades: la dinamicitat. Parlar d'evolució del sistema implica involucrar el temps. Des de la teoria mecànica quàntica s'arriba a una concepció del temps radicalment no-local, fins i tot en major grau del que ho concebés la Teoria de la Relativitat.

El món físic, des de la nova perspectiva oberta per la mecànica quàntica, adquireix no només una major complexitat sinó, sobre tot, una major riquesa. La realitat que intenta descriure aquesta teoria no pot ser representada distintament en una perfecta correspondència entre un element de la teoria i un element de la realitat. El món no pot ser reduït a un conjunt de parts fonamentals sinó que ha de ser comprès com una totalitat en la qual poden diferenciar-se tres dimensions interdependents: emergència o singularitat, continuïtat o relació estàtica i, finalment, causalitat o dinamicitat, i en la qual la complexitat és la nota dominant ja des del cor mateix del món material.

En conclusió, el món es presenta, en la seva totalitat, com una estructura dinàmica que resisteix a qualsevol intent reduccionista: la nova teoria mecànico-quàntica obre l'espai intel·lectual per a poder pensar tota aquesta grandiosa riquesa, que també la nostra fe creu existent.

Lluc M. Torcal

FRANCESC VIDAL i ANDREU

"Poblet; qui t'ha vist i qui et veu"

El senyor Francesc Vidal i Andreu va néixer al monestir de Poblet. Era fill del conserge que, com a empleat de la Comissió de Monuments, s'encarregava de fer de guia del cenobi als visitants. La família Vidal vivia dins del monestir. L'han entrevistat en Xavier Guinovart i el P. Jesús Maria Oliver.

Recollim el senyor Vidal el 3 d'octubre passat a casa seva, a Tarragona, casa que gairebé fa cantonada al carrer del Monestir de Poblet. El volem portar al monestir per fer-li l'entrevista, si bé en realitat tan bon punt pugem al cotxe ja comencem a parlar de Poblet, la seva gran passió i el lloc que ocupa una part molt important del seu cor.

Ens podria explicar quan comença la seva vinculació amb Poblet?

Des que hi vaig néixer. El dia 26 de gener de l'any 1924 vaig néixer a la sala de l'Abat Copons del sobreclaustre, avui capella dels germans. Un any després, al mateix lloc, naixia la meva germana Margarida. El meu germà Josep (epr) va néixer l'any 1919 a Santes Creus, d'on també el pare va ser conserge. Poblet era llavors una trista i desoladora ruïna.

Com és que va néixer dins el monestir?

El meu pare, Baldomer Vidal Ras, va entrar com a empleat de la Comissió de Monuments per al lloc de conserge al monestir de Santes Creus i juntament amb la meva mare, Maria Andreu Bargans, s'hi van instal·lar. Quan es va jubilar el conserge de Poblet, el senyor Argilaga, van proposar al meu pare d'anar a Poblet. El

meu oncle Magí Vidal es va quedar a Santes Creus. Els meus pares es van instal·lar a Poblet el 1920. Voldria aclarir un error que ve de temps, del Dr. Guitert, i que després es va reproduir al llibre del Dr. Bassegoda sobre la restauració de Poblet. Aquests autors diuen que el meu oncle Magí va ser conserge de Santes Creus i després a Poblet, quan en realitat ell mai no va ser conserge a Poblet, només ho va ser el meu pare.

Foto: F. Vidal.

Els germans Vidal. (Claustre)

Existeix algun antecedent d'aquesta vinculació?

El meu avi era mestre d'obres. Es deia Josep Vidal Marot i va treballar per a l'arquitecte de Tarragona Ramon Salas, que va intervenir en la restauració del cenobi per compte de la Comissió de Monuments dels monestirs de santes Creus i Poblet. Li deien el Vidal del Gall perquè era molt puntual i li agradava molt la seva feina; el podeu veure en una fotografia de principis del segle passat fent treballs al claustre de sant Esteve.

Quins són els seus primers records?

La veritat és que són excepcionals, malgrat que els meus pares van acceptar viure en un pis sense condicions, amb moltes escales i sense aigua ni llum elèctrica. Recordo encara la mala olor que feia el llum de carbur quan es carregava el dipòsit. Era millor, però, que les espelmes. Trèiem l'aigua per beure de les fonts-abeurador de la plaça Ramon Berenguer IV a mig quilòmetre de la casa; allí brollava nit i dia un doll d'aigua fresca com la

Foto: F. Vidal.

Porta de la Capella de la Casa dels Germans (al sobre claustre) on vivia la família Vidal.

monyeca.

Recordo els primers anys, sense mitjans de transport, les distàncies... totes les botigues, col·legis, farmàcies etc. eren a tres quilòmetres; van ser anys molt durs per als pares... Per superar algunes d'aquestes mancances a poc a poc ens vam envoltar de gallines, conills, coloms, cabres, com si la mare no tingués prou feina... A més a més, teníem dos gossos "sant Bernat" (un d'ells va ser un regal del Comte del Asalto, del Patronat), gats, cadeneres etc.

També recordo que quan la mare no tenia res per menjar, el pare amb l'escopeta de caça i des de les finestres del dormitori de novicis, gairebé mai no fallava el tret als conills de bosc que pasturaven al pati de l'anomenat "joc de pilota" convertit llavors en un frondós bardissam.

Un altre record que conservo, de ben petit, és que els estiuejants dels balnearis venien a les nits al monestir i feien processons amb torxes tot dient: "¿Poblet, quién te ha destruido?" i contestaven "La revolución". Eren les darreres resquícies del romanticisme.

Com era el seu pare?

El meu pare tenia un sentit de la responsabilitat exagerat; era molt treballador, un bon fumador i tenia un geni fort. La puntualitat era per a ell quelcom sagrat; quan era l'hora d'obrir el Monestir, rellotge en mà, sense perdre un minut, s'obrien els dos batents de la Porta Reial de les Torres amb solemnitat, i rebia llavors el beneplàcit dels visitants. Però sempre el més important per a ell era el Monestir. Se l'estimava com si fos casa seva; bé, de fet ho era.

Com s'organitzava la visita al monestir?

Des de l'any 1921 fins a la creació del Patronat l'any 1930, la visita al Monestir no estava organitzada. No hi havia hora-

Francesc Vidal de guía.

ri, ni tampoc cap preu d'entrada. La gent anava per lliure per totes les dependències. El pare es limitava a acompanyar els visitants fent de guía a les persones que ho sol·licitaven, que eren gairebé totes. El problema era a l'hora de tancar, perquè havia de picar de mans per totes les dependències.

Amb la creació del Patronat les coses van millorar. L'horari de visita era de 9 a 13:00 i de 15:00 fins a la posta de sol. Això creava problemes quan estava núvol. El preu d'entrada era una pesseta per persona i dues pessetes per màquina fotogràfica. Si no les volien pagar havien de deixar-les a la porteria amb una fitxa de control. El taquiller era el senyor Francisco, estudiant de Magisteri i fill del senyor Cosme Oliva, secretari del Patronat.

La porta de control d'entrada amb visitants era la que ara dóna accés al claustre. Hi havia una taula amb calaix i pany per als diners i entrades i, al damunt de la taula, l'àlbum de firmes (per evitar així també

les firmes a les parets). Hi havia també un armari-vitrina per als llibres i postals i un banc de fusta per a la gent gran.

Quan varen començar a canviar les coses?

La nostra família vam residir al monestir completament sols durant deu anys. La situació va millorar a partir de l'any 1930 amb motiu de la creació del Patronat de Poblet presidit pel senyor Eduard Toda. A partir d'aquest any es portà de nou l'aigua i la llum elèctrica al Monestir. També van començar les obres a la ruïnosa casa del mestre de Novicis, futura casa per al senyor Toda i per a les reunions del Patronat.

Poc temps després van començar les obres de la nostra nova casa al peu de la Torre del Prior. Allí ja vam tenir aigua i llum i la vida es va tornar molt més còmoda per a nosaltres. A més, ja no estàvem sols, perquè hi vivia el senyor Toda, acompanyat de la cuinera Dolores i d'un criat que també li feia de xofer, el senyor Enric.

També es va instal·lar al damunt de les torres reials, on actualment hi ha hostatgeria interior, el senyor Joan Mestres, el famós "Joanet", que tant va col·laborar en la restauració.

Quina repercussió va tenir la vinguda del senyor Toda a Poblet?

La vinguda del senyor Toda va representar un important canvi per a Poblet. Van començar a venir personalitats i va començar el turisme.

En aquesta època recordo molets visites del cardenal Vidal i Barraquer, del Comte de Asalto, de mossèn Jaume Barre-ra que també era membre del Patronat i a qui li feia d'escolanet. També venia molt el senyor Lluís Plandiura, que va ajudar econòmicament a la restauració i el Dr. Joaquim Guitert, que ha deixat obra publicada de Poblet i que era molt amic del Senyor

Toda, tot i que van trencar relacions, davant les sospites del senyor Toda, que s'enduïa peces d'art del monestir a casa seva.

A més a més, entre l'any 1930 i el 1936, van treballar molts obrers en la restauració del monestir.

Quina relació tenien amb el Senyor Toda?

Recordo les apassionades tertúlies que al vespre es feien al menjador de la casa del Patronat entre el senyor Toda, el Joanet, el senyor Ribes i el meu pare. La relació amb el senyor Toda era molt cordial. Li va ensenyar nocions de francès al meu germà Josep, que després li van ser molt útils per treballar de guia al monestir. Tot i la seva avançada edat el Senyor Toda volia revisar personalment tots els treballs de restauració que es feien.

I la guerra civil?

Els meus pares m'enviaren intern al col·legi la Salle de Tarragona l'any 1935, però al començar la guerra vaig haver de tornar al monestir.

Durant la guerra civil, el que més recordo és la gana que tots vam passar, perquè encara que vivíem al camp, tot estava collectivitzat i els pagesos només admetien el que dèiem "bescanvi". Jo tenia 12 anys, era bastant alt i sempre tenia gana; les gallines ja no tenien blat de moro perquè era per nosaltres i es van morir tots els conills de la pesta... les botigues totalment buides... la mare, la recordo amb llàgrimes, quan sols repartia un grapat d'avellanes per sopar. Un capvespre, enfadat, vaig anar a robar cols a la finca Girona, collectivitzada pel Comitè. La mare em va renyar molt quan vaig arribar a casa.

Un altre dia vaig assabentar-me que a l'Espluga un pagès venia patates a canvi de tabac. Sense perdre temps, i amb una capsula metàl·lica de "Laxen-Busto" vaig perseguir decididament totes les persones que fuma-

Mossos milicians i Josep Vidal. Torre reial.

ven, per veure on tiraven les burilles. La majoria les tiraven a la Porta Reial; desfeia les burilles a la capsula més gran i llavors venia el moment del bescanvi. El més curiós era que el pagès me les cobrava a preu de mercat. El tabac era només pel favor!

Al començar la guerra civil, el Senyor Toda va aconseguir que la Generalitat enviés uns mossos d'esquadra per protegir el cenobi. Com a curiositat podem veure la fotografia del meu difunt germà Josep vestit de mosso al costat de dos mossos i dos milicians. El senyor Toda va fer retirar el travesser de la creu de la plaça per evitar que la trenquessin.

Hi va haver visites al monestir durant la guerra?

Poques. Recordo que, durant la guerra, quan el pare feia de guia, jo estava a la porta d'entrada per rebre els pocs turistes que apareixien per Poblet. Feia assídues visites a Poblet el coronel Modesto, que tenia caserna a l'Hotel La Capella, gai-

rebé sempre muntat a cavall. També "La Pasionaria" hi va fer algunes visites. Ja amb els "nacionales" va fer una ràpida visita d'incògnit a Poblet el general Franco, quan les seves tropes encara no havien arribat a Tarragona.

Vaig rebre a la porta un tinent general (del qual no puc recordar el nom) que era l'amic del general "Bilaureat" de les tropes nacionals. Em va preguntar "tú, tan joven, ¿eres encargado del Monasterio?" També em va preguntar si el monestir havia sofert alguna destrucció a causa de la guerra.

Recorda algun fet destacable dins el monestir durant la guerra?

Sí. Va ser durant la guerra que, juntament amb els fills del senyor Ribes, encarregat de les obres, vam descobrir que a un racó de la Torre de l'Oli hi havia un gran talús de terra on apareixien restes de ceràmica. Assabentat d'això el senyor Toda, ens va contractar per desfer aquella petita muntanya de terra; ens va dir que cada dissabte ell en persona examinaria les troballes. Així doncs, amb cabassos i picolles vam recuperar moltes restes de plats antics, alguns amb l'escut abacial, unes ulleres, setrills de vidre, etc. Avui els plats restaurats pel senyor Jornet es guarden al Museu. El senyor Toda ens gratificava el treball amb pessetes de plata d'acord amb la importància de la troballa.

La troballa, però, que em va fer més feliç va ser l'escut de pedra de gran grandària de l'abat Payo Coello 1480-98 que avui es guarda al Museu del Palau del Rei Martí l'Humà. Vaig trobar-lo de forma casual a la cuneta de la carretera de les Masies a uns dotze metres de la Font de l'Abat Siscar. Sortia només un angle de l'esquerra de l'escut, però em va sorprendre que fos una pedra tan ben tallada; llavors amb

un bastó vaig treure la terra que tapava la part esculpida, vaig veure que era un pedra molt gran i sense eines no podria recuperar-la. Vaig dir-ho al meu pare i dos obrers del Monestir amb un carretó la van recuperar.

Com recorda l'arribada dels "nacionals"?

La nit abans d'entrar els "nacionals" els guàrdies d'assalt van donar l'ordre d'evacuar el monestir. El senyor Toda els va convèncer que ja era massa tard perquè havia vist des de la torre del Prior que a Vimbodí hi havia moviment de tropes i de tanquetes. L'arribada dels "nacionals" era qüestió d'hores. Aquests van entrar a Poblet el dia 9 de gener cap a les 7 de la tarda, abans que a l'Espluga. Estàvem tots tancats al celler i ploràvem.

En aquella època hi havia una reixa a les torres reials. Van picar i el meu pare va preguntar qui eren i li van contestar "¡España!", li van enfocar la cara amb una llanterna i li van preguntar pel Comissari de recuperació artística. Ell tenia molta por per si era una trampa, però al veure la bandera dels "nacionals" va comprendre que no ho era. Immediatament va sortir el senyor Manuel Herrerra (advocat monàrquic que va passar la guerra civil a un dels pisos de fora la plaça on ara construeixen l'hostatgeria exterior) que els va abraçar. Recordo que la bandera estava estripada perquè els havia atacat el gos de la finca Girona.

Els que van ocupar el monestir eren el comandant Mariano Segarra i 7 o 8 soldats, si bé durant la nit van anar arribant més soldats. Van detenir els guàrdies d'assalt que ens havien custodiat i els van tancar a la sala del cubar on fins aquell moment hi érem nosaltres detinguts.

Què pensa dels fets del cardenal Vidal i Barraquer i del seu bisbe auxiliar el Dr. Borràs?

Abans ja he comentat la relació que hi havia entre el Dr. Vidal i Barraquer i el senyor Toda. He pensat moltes vegades durant tota la meva vida en aquells fets tan desafortunats, que han quedat ben detallats al llibre de Mn. Manuel Fuentes i Francesc Roig *Manuel Borràs i Ferré: uns vida al servei de l'Església* basats en la narració del meu germà Josep.

Els autors del llibre es fan les mateixes preguntes que jo m'he fet sempre, çper què quan el Dr. Vidal i Barraquer i el seu secretari particular el Dr. Viladrich van ser detinguts, després que el senyor Toda comunicés als comitès de l'Espluga i Vimbodí la presència del senyor cardenal i un cop detingut, el senyor Toda va

Baldomero Vidal amb l'abat Edmon.

Foto: F. Vidal.

tornar a comunicar al comitè de Vimbodí la presència del Dr. Borràs?

El que va quedar totalment palès és que el Senyor Cardenal no va acceptar que l'acompanyés el Dr. Borràs perquè pensava que el matarien i li va ordenar que es quedés i fes tot el que pogués per l'arxidiòcesi.

Cal esmentar que el Dr. Joaquim Guibert va fer tots els possibles per salvar el Cardenal i el Dr. Viladrich. Els va acompanyar a Vimbodí i va retornar ràpidament al monestir per trucar al conseller Ventura i Gassol per demanar ajuda.

Quan van venir a detenir a Poblet el senyor Cardenal van confondre el meu pare, que anava amb l'uniforme de conserge, amb el Dr. Vidal i Barraquer.

Quan van ser fora el senyor Cardenal i el Dr. Viladrich, el senyor Toda no va voler per seguretat que el Dr. Borràs dormís a la casa del Patronat i cada nit el criat del senyor Toda, l'Enric, i el meu pare l'acompanyaven a dormir al molí.

El que sí és cert és que el Senyor Toda va trucar al comitè de Vimbodí i el van detenir. Tant els qui han descrit els fets com les persones que els vam viure sempre ens hem preguntat quins van ser els motius d'aquest acte del senyor Toda: la por? Defensar el seu càrrec? En el que tots coincidim és a dir que va ser una delació amb totes les de la llei. Posteriorment el desenllaç a la presó de Montblanc també va ser molt trist; tot i la insistència del senyor Cardenal, el resultat va ser el seu martiri com tots ja sabem.

La meva ment juvenil, que va viure aquells fets, només pensava en la gran quantitat d'amagatalls que tenia i que té Poblet, cosa que feia pràcticament impossible trobar una persona. No he parat mai de pensar els llocs que l'haurien pogut amagar. El que jo personalment penso és que al Senyor Toda li va faltar coratge en aquell moment per salvar la vida del Dr. Borràs i la de mossèn Francesc Saladrigues.

Voldria que quedés memòria del terrible martiri que va patir el rector de l'Espluga, mossèn Francesc Saladrigues, a qui el senyor Toda va fer marxar. (De fet quan el senyor

Toda va anar a comunicar la presència del senyor Cardenal, a qui volien agafar era a mossèn Saladrigues). Li vaig fer d'escolà a la darrera missa, a la sagristia vella, abans del seu martiri. Després d'amagar-se a l'Hotel la Capella i al mas d'en Solé el van detenir. Van trobar el seu cos al bosc de Riudabella en un estat que palesava que havia sofert terribles turments i mutilacions.

I com recorda el retorn dels monjos al monestir?

De la tornada dels monjos ja hi ha moltes coses publicades i són fets prou coneguts, per tant em limitaré a afegir records personals.

El P. Rosavini sempre deia, en pujar a les seves primeres habitacions, que estaven en condicions realment precàries, "ya hemos llegado a nuestra casucha". De fet, la primera nit que va passar al monestir no va poder dormir per les xinxes que hi havia als mobles.

Jo els feia tot el que podia i anava en bicicleta a l'Espluga a fer els encàrrecs que em demanava el P. Prior.

S'ha parlat molt de la falta de consideració que el senyor Toda va tenir amb la comunitat, davant la necessitat que van passar els primers temps, però jo penso que una part molt important de la falta de sensibilitat va ser de la cuinera, la senyora. Dolores que mai no va moure ni un dit per ajudar i el senyor Toda no estava al cas de tot.

El que sí és cert és que al senyor Toda no li agradava la idea que la comunitat tornés a ocupar tot el monestir. Els volia com un element folklòric. També es cert que va morir reconciliat.

Recordo un dia que la comunitat va caçar un conill i em van convidar a dinar. Va ser un dia de felicitat. Tots passàvem gana.

Fins quan va residir a Poblet?

Vaig residir a Poblet fins l'any 1946 en què vaig anar a Tarragona per treballar a

Foto: F. Vidal.

El pare Martini amb Margarida Vidal i família.

l'Ajuntament. S'hi van quedar els meus pares, que ja residien als pisos del costat de Santa Caterina i el meu germà Josep. Tant els meus pares com el meu germà hi van residir fins a la seva jubilació.

Dels primers anys 40 recordo que el meu pare tenia l'abric de l'uniforme molt gastat i no hi havia manera que el responsable de vestuari de la Diputació n'hi lliurés un de nou. Un dia amb la inconsciència de la joventut, vaig anar a la Diputació i vaig demanar per veure'n el president, que en aquella època era el senyor Díaz de Brito. Li vaig explicar el problema i immediatament n'hi van preparar un de nou. Ara aquestes coses sembla que no puguin ser.

Ja casat amb la meva esposa, la Mª Josepa, l'any 53, amb l'augment del turisme la comunitat em va proposar de retornar a Poblet com a guia i hi vam estar fins el 71, quan ja era abat el P. Maur. Aquest any vam retornar a Tarragona per als estudis dels fills.

Així, doncs, a Poblet hi vaig viure la meva infància i hi vaig poder criar els meus fills. Hi he viscut a quatre llocs diferents: a l'actual capella dels germans, a la torre del Prior, als antics pisos al costat de Santa Caterina i als actuals pisos dels guies davant l'església de sant Jordi.

Té algun record de la seva etapa com a guia del monestir?

Fent de guia (en temps de poc turisme) a un jove de nacionalitat francesa que parlava espanyol, quan érem al sobreclaustre, en veure uns operaris picant la pedra de la façana de la Plaça del Rei Martí, em va preguntar "¿qué hacen estos operarios? ¿construyen o destruyen?" Jo, dins del que sabia, vaig dir-li que feien unes "cates" a la façana per encastar uns lligams de ferro a fi de reforçar l'empenta dels arcs interiors que mai no van ser acabats i que ara els volien refer. Es va posar les mans al cap i va dir-me llavors que ell era arquitecte i que hi havia altres solucions. Una d'elles, recordo, era fer el mateix a l'interior de l'edifici i una encara millor deixar-ho com estava, no fer res, ja que la història ens diu que els nostres avantpassats eren veritables mestres a l'hora de resoldre els problemes de càlcul amb les construccions de pedra. Em van faltar cames per dir-ho al P. Abat. Ell va dir-me que pensava el mateix però que el responsable era el director de l'obra. La cosa es va resoldre sense necessitar de no-

ves cates: la van tapar de nou, malgrat que encara avui es pot reconèixer.

De l'època de guia tinc molts records i anècdotes. Ara mateix recordo quan es va començar a posar de moda que les dones anessin amb pantalons. Al cardenal de Arriba y Castro, arquebisbe de Tarragona, no li va agradar i ens va prohibir als guies que deixéssim entrar les dones amb pantalons a la visita turística del monestir. El tema es va resoldre amb el recentment traspassat Francisco Hernández que venia neules i carquinyolis a l'entrada i que es va cuidar de fer unes quantes faldilles amb gomes; les deixava gratuïtament a les senyores que no podíem deixar entrar. Mentre va durar la prohibició van augmentar les vendes de rifaclis i carquinyolis.

I quins records té de la seva relació amb la comunitat?

Són tants anys i tantes persones que he conegut i que he estimat...! Tots ja els coneixeu. Voldria, però, tenir un record especial per a un monjo que va venir a ajudar la Comunitat, el P. Estanislau Mali, encara que tots l'anomenàvem el P. Estanko.

Va morir el 87 al monestir de Stams (Àustria), tot i que ell era profés de Sticna (Eslovènia).

El P. Estanko va ser un gran suport per al P. Rosavini. Us puc dir, que sense la bondat, la força, la fe l'amor del primer prior la comunitat hauria marxat i potser avui n'hi hauria una altra però no seria aquella. La convivència amb ells m'ha enriquit com a persona i els tinc presents en la meva pregària.

Foto: F. Vidal.

Obrers a l'entrada del claustre de Sant Esteve.

Foto: F. Vidal.

Pare Estako d'alt de la mula.

Van tocar les campanes per anar a la pregària del migdia a la capella de Sant Esteve. Si no haguessin tocat les campanes, encara estaríem parlant... l'entrevista s'anava interrompent per l'entrada de monjos que venien a saludar-lo. Després de la pregària i del dinar al refetor amb la comunitat, el P. Abat ens va convidar a cafè al menjador de la casa del Patronat, al mateix lloc on feia 79 anys el Senyor Toda, el Joanet, el Senyor Ribes i el seu pare mantenien llargues i apassionades converses sobre la restauració de Poblet. Els acompanyàvem F. Octavi i els autors, en veure el P. Abat que dos érem de Tarragona i el senyor Vidal, encara que nascut al monestir, de família de Tarragona, no li va quedar mes remei que convidar-nos a una copa de Chartreuse i això va permetre prorrogar la conversa una bona estona a pocs metres del lloc on va néixer.

La felicitat del senyor Vidal és veure l'estat actual del monestir, però per ell el més important i el que dóna sentit a la casa és la Comunitat per això afirmava:

És un somni veure Poblet ja restaurat, després de tanta ruïna, i de nou habitat per una pròspera comunitat de monjos dedicats a l'oració, l'estudi i el treball i que a la vegada cuiden acuradament el monestir. És un

somni convertit en una feliç realitat. Afortunadament s'han superat totes les il·lògiques idees de convertir-lo en un parador de turisme l'any 1929 o en residència d'artistes l'any 1934 o en panteó de catalans il·lustres l'any 1935 com pretenia el senyor Toda.

Poblet vol ser i serà el que sempre va ser: un gran monestir de monjos del Cister.

Per acabar ens va demanar un xic d'humor:

Com que m'agraden els petits detalls, voldria fer tres preguntes al monjos joves que ara viuen a Poblet:

1a pregunta: on és el caragol de pedra dins d'una vegetació amb força relleu?

2a pregunta: on es troba una petita sargantana d'alabastre?

3a pregunta: hi ha un monjo amb un llibre a les mans i amb quin dit i amb quina mà el monjo assenyala el punt?

El Pare Jesús té la solució a. A veure qui serà el primer a saber-ho!

Puntuació: les tres preguntes, excel·lent; dues preguntes, notable; una pregunta, aprovat.

Jesús M. Oliver i Xavier Guinovart

Foto: F. Vidal.

L'abat coadjutor de Montserrat, Escarré amb el prior Rosavini, dos monjos, el P. Morgades de novici i Baldomero Vidal. 22-4-42.

VI CENTENARI DE LA MORT DEL REI MARTÍ L'HUMÀ

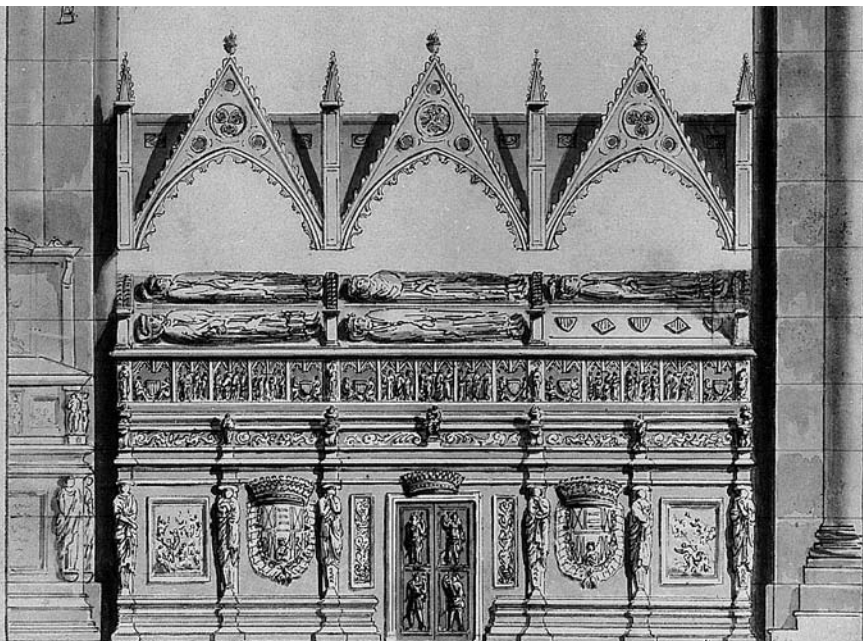
Com és habitual en aquesta secció, el P. Jesús M. Oliver, monjo de Poblet, ens comenta algun aspecte històric o patrimonial del monestir. Avui ens parla del sisè centenari de la mort del rei Martí l'Humà, tot aprofitant les imatges decimonòniques de l'Alexandre Laborde.

La Portada

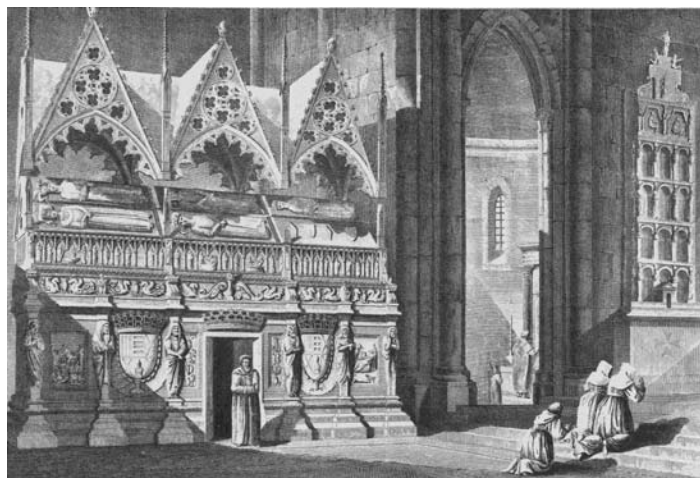
Alexandre Laborde (París 1773-1842), militar i escriptor, va acompanyar Napoleó en la Guerra del Francès (1808) i escriví nombroses obres entre les quals destaca el seu *Voyage pittoresque et historique de l'Espagne* (1807-1818) amb nombrosos gravats que són per a nosaltres un testimoni molt va-

luós de l'estat de molts monuments, entre ells Poblet i també Montserrat o Tarragona per exemple, abans de les destruccions per la guerra i la posterior desamortització del 1835. Hom diu si amb els nombrosos plànols i detalls de les fortificacions espanyoles que va dibuixar no va col·laborar interessadament a favor de la invasió de Napoleó.

El dibuix publicat i que correspon a la planxa LXXVI, ens mostra la imatge més antiga que tenim dels panteons reials abans de la seva destrucció. A l'original que va fer a manera d'esbós i conservat al MNAC es veu amb més gran precisió els detalls que no pas en el gravat on, encara que l'espai s'amplia, trobem alguns canvis deguts, potser, a la mà del gravador. Així, el monjo que surt de la tomba ducal fa pensar que devia creure,

Dibuix de Laborde preparatori a amb el panteó real costat evangeli (MNAC).

Làmina LXXVI de Laborde amb els panteons reials de Poblet.

en no veure el lloc original, que aquella porta era de pas i no una tomba per la qual evidentment no es circula. També veiem una part del presbiteri amb un dels reliquiaris de Pere Antoni d'Aragó si bé simplificat en el dibuix, i encara també un arc de la girola a través del qual s'albira part de la capella de sant Joan, llavors de sant Pere i sant Pau, amb una perspectiva impossible.

Malgrat tot, el conjunt ens permet fer-nos una idea molt aproximada d'una part del que llavors s'anomenava Capella Reial.

El rei Martí I i el compromís de Casp

El rei Martí l'Humà va morir al monestir cistercenc de Valldonzella, a Barcelona, el 31 de maig de l'any 1410. Amb la seva desaparició es tancava per

sempre la presència de la Casa de Barcelona a Catalunya.

El rei esperava obtenir la legitimació del seu nét Frederic de Luna que era fill natural del seu fill i hereu Martí el Jove, rei de Sicília (mort el 1409) i que no tenia descendència legítima. El dubte del rei en nomenar successor seu a la Corona d'Aragó i no designar a temps al seu cunyat Jaume d'Urgell casat amb la princesa

Foto Bedmar.

Vista actual del mateix panteó ja restaurat.

Isabel, filla de Pere III, que ja havia estat nomenat altres vegades en vida del rei Martí llocinent o governador general de la corona, va fer que es decidís per buscar un candidat de mutu acord entre els diversos representants dels parlaments de la Corona d'Aragó. Les intrigues de l'antipapa Benet XIII van aconseguir a Alcanyís que hom decidís de triar nou jutges o compromissaris, tres per cada regne, per escollir rei entre els diversos candidats. La majoria dels compromissaris eren favorables a Benet XIII el qual volia un rei de Castella per tal de tenir la Corona d'Aragó del seu costat en el cisma que dividia l'Església.

Sant Vicenç Ferrer i el seu germà Bonifaci encapçalaren el nombrós grup dels vots favorables a Ferran d'Antequera que va ser proclamat rei el 28 de juny de 1412 després de publicada la sentència que instal·lava la nova dinastia dels Trastàmara a la Corona d'Aragó. Com diu Vicens Vives, Ferran va ser elegit no pas perquè tingués més títols jurídics sinó perquè els seus seguidors van saber imposar la seva candidatura com a sortida al problema plantejat pel dubte final de Martí I, el qual no va saber donar una solució oportuna nomenant Jaume d'Urgell com a successor seu.

Martí I l'Humà, en principi no havia de ser rei de la Corona d'Aragó essent des del 1387 duc de Montblanc. La mort sobtada, però, del seu germà Joan I (1396) i el fet que aquest no tingués descendència masculina directa, va fer que la corona passés al seu germà Martí. Es tracta d'un cas més dels molts que trobem a la història: reis i reines

Foto Bednar.

Tomba del rei Martí I, obra de Frederic Marès, al creuer de l'església abacial.

que han rebut una corona que en principi no esperaven.

Casat amb Maria de Luna el 1372, el nou monarca va tenir quatre fills dels quals només va arribar a la maduresa Martí, anomenat el Jove i rei de Sicília, havent mort abans els altres tres, Jaume, Joan i Margarida, quan eren infants. El 1406 va enviudar de la seva esposa Maria de Luna i poc després, el 1409 el seu fill i hereu també va morir. El fet de no tenir successor l'obligà, amb l'esperança de tenir-ne, a casar-se amb Margarida de Prades de la qual, però, no tingué descendència atès l'estat ja malaltís del rei en aquells moments.

La relació del rei Martí amb Poblet sempre va ser molt bona. Començà el gran palau gòtic que encara avui podem admirar i que malauradament no va veure acabat. També va triar la seva sepultura al costat del seu pare Pere III, cosa que tampoc va poder esdevenir realitat i va portar les restes del seu nét Pere (mort el 1401) que va enterrar al braç dret del creuer en una petita tomba semblant a les altres vuit dels fills de Pere III i Joan I. Crec que va ser casual que, segles després, sota aquesta tomba avui restaurada, es situés el monument funerari del mateix rei Martí.

Encara que el rei havia disposat el seu enterrament al panteó reial de Poblet, el fet de no tenir hereus directes ni successor en dos anys ocasionà que el cos del rei fos dipositat a la catedral de Barcelona on va romandre durant cinquanta anys fins que el 1460 va ser portat a Poblet en temps de l'abat Miquel Delgado i del rei Joan II. En aquest llarg espai de temps el seu lloc previst al panteó reial ja havia estat ocupat pel rei Ferran I, de manera que les seves restes dipositades en una caixa de fusta folrada de vellut negre es va col·locar junt amb la de la seva esposa Maria de Luna al dessota del panteó del costat de l'evangeli, amb altres difunts de la Casa de Cardona. Després van quedar dipositades a l'interior de la cambra sepulcral del segle XVII i allí romangueren fins l'any 1835 i següents en què tot el panteó reial i ducal va ser profanat.

Restaurats els panteons reials a mitjans segle XX, l'ajuntament de Barcelona va voler reparar la greu injustícia soferta pel monarca i encarregà a l'escultor Frederic Marès que ja havia donat una nova imatge a les estàtues mutilades dels reis i reines, que construís una tomba al braç dret del creuer en certa manera fent contrapunt a la tomba de la seva germana Joana d'Empúries. Aquest és el record que avui tenim del rei Martí I al panteó reial de la Corona d'Aragó. Manca, però, encara recuperar la memòria històrica, que no les seves restes, de la seva estimada esposa Maria de Luna.

El 10 de juny de 1910, la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat va celebrar una missa, que fou la primera a l'església abacial des de l'any 1835, en memòria del rei Martí l'Humà en l'escaiença del V centenari del seu traspàs. En tindrem alguna celebració un segle després?

Jesús M. Oliver.

Foto Bedmar.

El rei Martí I al rotlle genealògic de Poblet. Facsimil de Ismael Balañà.

CRÒNICA DE LA COMUNITAT

De maig a novembre de 2009

Maig

Dia 3, diumenge: El P. Alexandre Masoliver i el P. Josep M. Recasens han anat al monestir benedictí de Leyre per assistir a la benedicció del nou abat, P. Juan Manuel Apesteguía.

Dia 5, dimarts: El P. Prior i F. Xavier Guanter han anat al monestir de Vallbona per a una reunió de la Comissió encarregada d'estudiar la modificació de les Constitucions de les monges de la Congregació. Per part de les monges hi han assistit la M. Núria Illas, Priora Administradora de Valldonzella i la M. Glòria Nogué, priora de Vallbona.

Dia 9, dissabte: Al matí s'ha reunit la Junta de la Germandat de Poblet per preparar la propera Assemblea Plenària.

Ha tingut lloc a Poblet un acte commemoratiu dels 175 anys del carlisme. Després d'aquest acte s'ha celebrat una missa. Hi han estat presents el pretendent carlí Carles Hug de Borbó-Parma i la seva família.

Dia 10, diumenge: Ha tingut lloc un acte conjunt del Paratge Natural de Poblet i del monestir, dins del marc de les activitats anuals del PNIN. Es tracta d'un recorregut per la Pena, en el qual s'ha posat de manifest la vinculació de la comunitat amb l'entorn natural.

Dia 15, divendres: El P. Abat, acompanyat del P. Josep Maria Recasens, del P. Maties Prades i del P. Francesc Martínez-Sòria, ha anat a Artana per a l'enterrament del pare de F. Josep M. Cabañes.

Dia 16, dissabte: Ha tingut lloc a Vallbona la professió solemne de Sor Sara Picher. Ha presidit la cerimònia el P. Abat, que hi ha anat acompanyat de molts monjos de Poblet.

Dia 19, dimarts: F. Salvador Batet ha anat a Roma on passarà una temporada a la Casa General de l'Orde per perfeccionar la tècnica de l'enquadernació de llibres amb el P. Meinrad Tomann, Procurador General de l'Orde, i Aldo Perticaroli, mestre enquadernador.

Dia 22, divendres: Aquesta tarda F. Lluís Solà ha anat a Tarragona on ha donat una classe sobre espiritualitat cistercenca als alumnes d'espiritualitat cristiana de l'Institut Superior de Ciències Religioses de Sant Fructuós.

Dia 23, dissabte: A la tarda visita dels confirmands de la parròquia de Sant Jaume d'Arberca amb els seus catequistes.

Dia 27, dimecres: A la tarda, el P. Andreu Marquès, monjo de Montserrat, ha donat una classe sobre sant Agustí a tota la comunitat.

Dia 28, dijous: El P. Abat ha anat a la casa dels Fills de la Sagrada Família, a Sant Andreu de Barcelona, per a la Reunió d'Abats i Provincials de Catalunya.

Dia 30, dissabte: Recés de Pentecosta en col·laboració amb la Delegació de Pastoral de Joventut de l'Arquebisbat de Tarragona. Hi ha assistit una trentena de joves.

Dia 31, diumenge: Ha vingut un grup de la parròquia de Sant Feliu de Sabadell a fer un dia de recés al palau de l'abat. Els ha acompanyat el P. Maties Prades.

Juny

Dia 6, dissabte: L'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya ha tingut una sessió pública al palau de l'abat, amb la presència de Josep Delfí, president de l'Acadèmia, Ramon Mullerat, secretari, el cardenal Ricard M. Carles, i Maria Eugènia Alegret, presidenta del

Tribunal Superior de Catalunya. Després el cardenal Carles ha presidit una eucaristia a la capella del Santíssim, en la qual ha concelebrat el P. Abat.

El P. Prior ha anat al monestir de Maulbronn a Alemanya on s'ha celebrat una trobada de monestirs cistercencs que formen part del Patrimoni de la Humanitat de la Unesco.

Dia 10, dimecres: El P. Maties Prades ha anat a Tarragona a la reunió del Consell del Presbiteri de l'Arquebisbat.

Al matí, visita de les monges Teresianes de Tortosa.

Dia 13, dissabte: S'ha reunit el Patronat de l'Arxiu del President Tarradellas.

F. Marc Vallès ha anat a la Selva del Camp a la reunió del Consell de Pastoral de l'Arquebisbat de Tarragona.

Dia 15, dilluns: Al matí visita de la Dra. Margaret J. Geller, astrònoma nord-americana, acompanyada de Manuel Sanromà, Director de la Càtedra Ciència i Humanisme de la Universitat Rovira i Virgili.

Dia 16, dimarts: A la tarda visita d'un Institut d'Ensenyament Secundari de Sabadell.

Dia 17, dimecres: Al matí visita de l'Escola Sant Gregori de Barcelona.

Dia 18, dijous: A la tarda el P. Andreu Marquès, monjo de Montserrat, ha donat la darrera classe dins del curs que ha dedicat a sant Agustí.

Dia 20, dissabte: El P. Francesc Tulla ha anat a Lourdes.

Dia 23, dimarts: El P. Prior s'ha entrevistat a Barcelona amb Joan Echániz, Cap de Gabinet de la Presidència de la Diputació de Barcelona, per demanar ajuda per condicionar audiovisualment el palau de l'abat.

Dia 24, dimecres: F. Josep Antoni Peramos ha renovat per un any més la seva professió temporal a la sala capitular, després de Laudes.

Dia 25, dijous: A la tarda un grup de bombers que estan passant uns dies a l'hostatgeria del monestir han fet una xerrada per explicar què cal fer i què cal no fer en cas d'incendi.

Dia 27, dissabte: Aquesta matinada ha mort el P. Antoni Aguado a l'edat de 89 anys.

S'ha celebrat l'assemblea anual de la Germandat de Poblet. Aquest any hi ha hagut una conferència de Mariano Bayón, arquitecte de l'hostatgeria de Poblet.

Dia 28, diumenge: A la missa conventual de les 10 h. ha tingut lloc la missa exequial i l'enterrament del P. Antoni Aguado.

Dia 30, dimarts: Visita de Manuel Royes, Delegat de l'Estat a la Zona Franca de Barcelona, per parlar del futur finançament de l'auditori del palau de l'abat.

Juliol

Dia 1, dimecres: El P. Abat i F. Salvador Batet han anat a Vic per assistir a l'enterrament del bisbe emèrit Mons. Josep M. Guix.

El P. Prior ha anat a la Pena per assistir a la Junta Rectora del Paratge Natural de Poblet.

Dia 4, dissabte: F. Rafel Barruè ha tornat de Roma després d'haver obtingut la llicenciatura en teologia fonamental per la Universitat Gregoriana.

Dia 6, dilluns: Avui ha començat l'Escola d'Estiu sobre l'Evolució, organitzada per l'especialització en "Ciència i filosofia" de la Pontifícia Universitat Gregoriana en col·laboració amb el Màster en "Ciència i fe" del Pontifici Ateneu *Regina Apostolorum*, sota el patrocini del Projecte STOQ. Aquest any el tema que s'ha tractat ha estat: "Evolució i comportament" i han intervingut els professors Felicità Scapini, Roscoe Stanyon, Elisabetta Palagi i Angelo

Tartabini. Al matí, els participants a l'Escola han anat a Tarragona on els ha rebut l'arquebisbe Mons. Jaume Pujol, i han visitat la catedral.

Dia 10, divendres: Ha tingut lloc a la tarda una jornada pública de la Fundació Poblet, dins del marc de l'Escola d'Estiu sobre l'Evolució. El professor Gennaro Auletta ha donat una conferència sobre el tema: "Comportament, aprenentatge i memòria: l'home com a mamífer i primat". Després Ricard Rovirosa ha donat un concert de piano amb peces de Brotons, Beethoven, Chopin i Prokofiev.

Dia 16, dijous: Ha començat el curs d'icones dirigit per Juan Echenique.

Dia 18, dissabte: A les 9 h. de la nit, al refetor de conversos ha tingut lloc un concert dins del cicle organitzat per la Ruta del Cister. Ha tocat el piano Benjamin Taubkin, que ha interpretat música brasilera. Hi han assistit unes 175 persones.

Dia 24, divendres: Avui ha acabat el curs d'icones.

Dia 26, diumenge: Cursa de bicicletes per la Ruta del Cister, ambientada en el temps de Jaume I. Els participants han hagut de portar una carta de l'Abat de Poblet i de l'Abadessa de Vallbona.

Dia 29, dimecres: Visita al monestir de sacerdots missioners espanyols.

Agost

Dia 1, dissabte: A la tarda ha tingut lloc la 32a Cursa popular de l'Espluga de Francolí, que com cada any ha passat per Poblet.

Dia 2, diumenge: Activitat conjunta del monestir i del Paratge Natural de Poblet, que ha consistit en la visita als pous de gel del monestir i de la Pena.

Dia 3, dilluns: El P. Abat, junt amb alguns monjos, ha anat a Solius per a l'enterrament de F. Gilbert Galceran, que ha mort a l'edat de 97 anys.

Han visitat el monestir un grup d'uns 200 joves de l'arxidiòcesi de Toledo, en pelegrinatge paulí a Roma. El P. Maties Prades els ha ofert un testimoni de vida monàstica.

Dia 19, dimecres: El P. Maties Prades i F. Lluís Solà han anat al monestir de Valldonzella de Barcelona per participar en una jornada monàstica cistercenca organitzada per les monges, a la qual hi han assistit unes 25 persones. Hi ha hagut una missa presidida pel P. Maties i després una xerrada de F. Lluís sobre diferents aspectes del Cister: històrics, espirituals, etc. i una segona xerrada del P. Maties sobre Maria en la vida del monjo.

Dia 20, dijous: Durant la missa conventual el P. Abat ha conferit els ministeris laïcals d'acòlit i lector a F. Rafel Barruè.

Dia 22, dissabte: El P. Abat i F. Octavi Vilà han anat al monestir de Rueda per participar en una jornada organitzada per l'Associació d'Amics del monestir.

El P. Prior, F. Josep Antoni Peramos i F. Salvador Batet han anat a Roma. El primer donarà unes classes sobre la "Declaració del Capítol General de l'Orde Cistercenc sobre els principals elements de la vida cistercenca actual", dins del Curs de Formació Monàstica organitzat a la Casa General de l'Orde. Els dos darrers assistiran per tercer any consecutiu en aquest curs. S'ha inaugurat un museu sobre Mn. Vicenç Garcia a Vallfogona. La comunitat de Poblet ha col·laborat en la seva creació.

Dia 27, dijous: La comunitat ha anat d'excursió mensual a l'ermita de la Santíssima Trinitat de l'Espluga de Francolí.

Dia 29, dissabte: El P. Josep M. Recasens i el P. Maties Prades han anat a Salamanca per

participar a la 32a Setmana Monàstica, que aquest any tracta sobre "La vida monàstica davant la cultura secular".

El P. Prior ha tornat de Roma.

Dia 31, dilluns: S'ha començat a muntar una bastida per a la restauració de la teulada del campanar.

Setembre

Dia 2, dimecres: Pelegrinatge de veïns d'Alzira per assistir a les Matines, Laudes i missa conventual en la festivitat de sant Bernat, monjo de Poblet i màrtir. Aquest any en feia 50 des del primer pelegrinatge.

Dia 3, dijous: S'ha instal·lat un elevador, que hi restarà avui i demà, davant el retaule de l'església per tal que Montserrat Artigau, de l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Culturals de Catalunya, faci un estudi del retaule per a la seva tesi doctoral.

Dia 5, dissabte: Al matí visita de la Sindicatura de Greuges de la Universitat Rovira i Virgili.

Dins les festes quinquennals de la Mare de Déu dels Torrents hi ha hagut al vespre la processó de trasllat de la imatge des de l'ermita a l'església parroquial de Vimbodí. La processó ha estat presidida per Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, i hi han assistit el P. Prior i alguns monjos de Poblet.

Dia 6, diumenge: El P. Abat ha anat a Montblanc per presidir una missa dins la novena dedicada a la Mare de Déu de la Serra.

Dia 8, dimarts: El P. Abat ha presidit al matí una missa a l'església parroquial de Vimbodí, dins del marc de les festes quinquennals de la Mare de Déu dels Torrents.

Dia 9, dimecres: Ha començat la filmació del vídeo de presentació dels fanals solars que s'instal·laran al monestir.

Dia 12, dissabte: Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, ha presidit el recés anual d'inici de curs de diaques permanents. Hi ha assistit F. Rafel Barruè en vista a la seva futura ordenació.

Dia 17, dijous: Hi ha hagut un dinar amb representants de les entitats que col·laboren econòmicament amb la Fundació Poblet. Hi ha pres part el P. Abat. Després del dinar ha tingut lloc la Junta del Patronat de la Fundació per preparar les activitats de la propera temporada.

Dia 23, dimecres: El P. Prior ha marxat a Roma per assistir a la clausura del Curs de Formació Monàstica i preparar la celebració del Sínode de l'Orde, del qual n'és secretari.

Dia 26, dissabte: F. Salvador Batet i F. Josep Antoni Peramos han tornat de Roma on han assistit al Curs de Formació Monàstica, que organitza cada any la Casa General de l'Orde.

Dia 27, diumenge: El P. Abat ha marxat a Roma per assistir al Sínode de l'Orde en qualitat d'Abat President de la Congregació Cistercenca de la Corona d'Aragó.

Dia 30, dimecres: S'han instal·lat a la plaça que s'està remodelant entre l'antiga porteria i la Porta daurada uns fanals fabricats a Àustria que funcionen amb energia solar.

Octubre

Dia 3, dissabte: Al Palau de l'abat s'ha celebrat el Consell Nacional de la Joventut Nacionalista de Catalunya amb la presència del Vicepresident del Congrés de Madrid Jordi Jané.

El P. Abat ha tornat de Roma.

Dia 6, dimarts: El P. Josep M. Recasens i F. Josep M. Cabañes han anat a Eivissa on el Ministeri de Cultura organitza unencontre de responsables de monuments de l'Estat Espanyol inscrits a la llista del Patrimoni de la Humanitat de la Unesco.

Dia 7, dimecres: El P. Prior ha tornat de Roma.

Dia 13, dimarts: Un grup de monges del monestir cistercenc de Boulaur ha arribat aquest vespre per passar uns dies de vacances a Castellfollit.

Dia 14, dimecres: El P. Abat ha anat a la Seu d'Urgell per assistir a l'enterrament de Mons. Joan Martí Alanis, bisbe emèrit.

Dia 15, dijous: Al matí, al Palau de l'abat, ha tingut lloc un acte de la Secretaria de Joventut de la Generalitat de Catalunya per presentar el programa + Q Albergs.

A la tarda, el germà Christian Almada, monjo benedictí de l'Argentina, que fa de professor al Col·legi de Sant Anselm de Roma, ha donat una conferència sobre el Papa sant Gregori el Gran. És la primera d'una sèrie que sobre aquest tema anirà donant tot al llarg de l'any.

Dia 18, diumenge: L'Abadessa i les monges de Boulaur, que són de vacances a Castellfollit, han visitat el monestir, han dinat al refector amb la comunitat i han vingut a la recreació.

Dia 19, dilluns: El P. Abat, junt amb F. Rafel Barruè i el postulant David Renart han anat al monestir de Solius, per a un recés fins al divendres.

Dia 20, dimarts: TV3 ha visitat l'Arxiu del President Tarradellas per filmar el procés de digitalització dels documents.

Dia 22, dijous: El P. Prior ha rebut a la tarda un grup de representants d'institucions de turisme de Suècia, que han visitat el monestir.

Dia 24, dissabte: Durant el matí han marxat les monges de Boulaur.

El P. Prior ha rebut un grup de representants d'institucions colombianes de turisme, acompanyats per Jordi Bertran, Director General d'Agricultura i David Rovira, President del Consell Comarcal de la Conca de Barberà.

Dia 25, diumenge: Ha concelebrat a la missa conventual Mons. Joan Godayol, bisbe emèrit d'Ayaviri (Perú).

En la festa de sant Bernat Calbó, el P. Abat i el P. Josep M. Recasens han anat a celebrar una missa al Mas Calbó.

El P. Jesús M. Oliver ha celebrat una missa al Santuari de la Misericòrdia de Reus on s'ha estrenat la restauració de la imatge dedicada a sant Bernat Calbó.

Dia 26, dilluns: El P. Abat ha anat a Torrent (València) per a fer unes conferències sobre la pregària a la Federació de Monges Dominiques.

Dia 27, dimarts: El P. Prior ha assistit a Barcelona al primer seminari del curs d'STOQ-FTC.

Dia 31, dissabte: S'ha celebrat al Palau de l'abat una jornada sobre el tema: "Les abelles: la humanitat també depèn d'elles", organitzada per Aprodisca, l'ADV Ecològica Gent del Camp i l'Associació d'Amics de les Abelles de les Muntanyes de Prades i Monestir de Poblet.

TRASPÀS DEL P. ANTONI M. AGUADO FUERTES

27 de juny de 2009

«Que, amb els qui ja la senten, pugui escoltar l'harmonia del cel»

El dia 27 de juny de 2009, dia en què hi havia convocada la Germandat a Poblet amb motiu de la diada festiva anual, poc després de les 00:00 h., moria a la infermeria del monestir el P. Antoni Aguado Fuertes, a conseqüència d'una llarga malaltia provocada per la vellesa. El P. Antoni va néixer a Puente de Villarente, prop de Lleó, el 30 d'octubre de 1919. Els seus pares eren Gregorio i Adela. El 16 de novembre va ser batejat amb el nom d'Alejandro a la parròquia de Puente de Villarente. Rebé la confirmació el 8 de maig de 1923. Va ser ordenat sacerdot el dia 20 de juliol de 1947 pel bisbe de Granada, Balbino Santos Olivera. Incardinat a la diòcesi de Palència, va entrar a Poblet, ja prevere, el 7 de juliol de 1957, i el 15 d'agost següent rebé l'hàbit de novici. Emeté la professió temporal el 20 d'agost de 1958 essent abat de Poblet el P. Edmon M. Carreta i Olivella. El 22 d'agost de 1961 va fer la professió solemne.

Al monestir, entre altres oficis, tingué cura de l'economat, i fou mestre de novicis i director del cor durant molts anys. En aquest darrer àmbit, en col·laboració amb altres monjos, va haver de fer front a la tasca ingent d'aplicar la reforma litúrgica del Concili Vaticà II, musicant els nous textos, en català, de la Litúrgia de les Hores i del Missal Romà.

Formà part durant un temps de la comunitat benedictina de Binicanella, a Mallorca, mogut per la seva inquietud de trobar noves expressions i nous camins per a la vida monàstica, després del Concili. No havent reeixit en aquest intent, retornà al seu monestir.

Era un monjo exigent i condescendent alhora, amant de la perfecció i detallista, de tempe-

rament fort. En els assajos musicals de la comunitat prestava atenció als detalls, mirant d'assolir, dins les possibilitats de la nostra comunitat, una bona execució, amb gust, de les peces de l'Ofici Diví. Els monjos que el recorden en els seus bons temps, diuen que tenia una veu meravellosa, expressiva, sense afectacions.

Un altre aspecte en el qual posà sempre una cura amatent, va ser el de les homilies dominicals, ja sigui a la Missa Conventual de la comunitat, o a les misses de poble.

Tot i no ser la seva llengua materna, les redactava perfectament en català, amb una capacitat notable per a captar el nucli fonamental de l'ensenyament evangèlic i transmetre'l a l'home i a la dona, i al monjo, d'avui. Ens ha deixat una bonica col·lecció de les seves homilies predicades, de les quals ha semblat oportú publicar-ne un tast.

El recordarem també per la seva fidelitat a l'Ofici Diví, fins que la salut li ho permeté, i als serveis més humils de la comunitat: durant molts anys fou l'encarregat de les llistes dels oficis setmanals. Aquests darrers anys de malaltia, en què ha fet l'experiència del màxim despullament i de la màxima pobresa, ha viscut misteriosament submergit en la tendresa del Pare, l'únic que coneixia els batecs de la seva soledat, els sentiments i els moviments del seu cor.

Tot agraïnt el seu do a la comunitat, elevem ara al Cel pregàries pel descans de la seva ànima. Que ell, que aquí a la terra ens va ajudar a cantar les lloances de Déu, pugui cantar-les eternament en el Cel.

Lluís Solà

TRASPÀS DE FRA GILBERT GALCERAN

(1 d'agost de 2009)

Fra Gilbert (Arturo) Galceran i Farnadas va néixer a Vilanova i la Geltrú el 12 de maig de 1912. Vestí l'hàbit cistercenc al Monestir de Poblet el 26 de setembre de 1944, on va professar l'any següent. Durant un temps de la seva vida va prestar diversos serveis al monestir d'Hauterive (Suïssa) i a la Casa General de l'Orde, a Roma, llocs on deixà exposicions de bells diorames pessebrístics, la seva especialitat. Es va incorporar a la comunitat de Solius el març de 1970 i aquell mateix Nadal ja va fer el diorama del Naixement, inici del que seria l'Exposició de Pessebres de Solius, oberta a la visita pública des del 1991. Membre d'honor de la Federació Catalana de Pessebristes (1998), distingit amb el Trofeu de la *Universalis Federatio Praeseptica* (2000), entre molts altres reconeixements tingué el de Mestre Artesà per la Generalitat de Catalunya (2006).

Va morir plàcidament en la pau de Crist el dissabte 1 d'agost del 2009 al Monestir de Solius, acompanyat pels seus germans de comunitat. La seva missa exequial i enterrament reuní una multitud de gent amiga. Sempre, pràcticament fins al final, va estar actiu i servicial: en el taller d'enquadernació, a la cuina, com a jardiner, sagristà, porter i acompanyant els visitants del pessebre, llocs, aquests darrers, on va deixar un rastre de simpatia i humor. Als seus 97 anys se n'ha anat amb tota naturalitat i discreció, sense estar malalt, com un ciri que s'apaga, agraït a Déu, als germans i a la vida. Els dos darrers mesos, quan li portàvem la Comunió, acabava dient, ni que fos amb poca veu i a penes un gest del cap o de la mà: Gràcies!

Jaume Gabarró

APRODISCA-TILMAR

Per a la neteja del sector turístic de Poblet –serveis sanitaris, places, aparcament, fonts...– entre les diverses ofertes presentades, s’ha preferit la de l’empresa Aprodisca-Tilmar pel seu contingut social.

L’entitat és l’Associació Pro-persones amb Discapacitat Psíquica de la Conca de Barberà (Aprodisca) i compta amb prop de 30 anys d’experiència impulsant mesures i programes innovadors adreçats a la integració social i laboral plena de les persones amb discapacitat intel·lectual. Tenen la seu central a la vila de Montblanc i compten amb un altre centre de treball en el municipi de la Selva del Camp. És una entitat sense afany de lucre inscrita al registre d’Associacions de Tarragona amb el número 979 i declarada d’Utilitat Pública segons ordre del Ministeri de l’Interior de data 24-11-1998. Aprodisca és l’únic servei d’atenció de les persones amb discapacitat psíquica i/o amb trastorn mental associat amb seu a la Conca de Barberà i és un dels deu centres pilot a tot Catalunya, pioner en l’oferta de Servei Pre-laboral adreçat a persones amb Trastorn Mental Sever.

Cronològicament l’Associació de pares del taller “Tilmar” es va constituir el 8 de març del 1983. I va néixer com a conseqüència de la necessitat que tenien un grup de pares afectats per la problemàtica de l’escolarització dels seus fills amb discapacitat, els quals rebutjats per un centre escolar públic, es van dirigir a una escola

privada, on van aconseguir una aula tancada dins del centre escolar, compartint espais d’oci i activitats escolars amb la finalitat d’aconseguir la màxima integració social i educativa. Els anys van anar passant amb la preocupació que un cop finalitzada l’escolaritat els seus fills als 16-18 anys havien de retornar a casa. Va ser llavors quan l’Associació va decidir crear un Taller Ocupacional l’any 1986.

Atesos els pocs recursos econòmics amb què comptava el taller i els escassos treballadors, dos mares afectades van treballar durant un any amb caràcter voluntari, sembrant socialment, humanament i professionalment tot el que avui és Apro-

disca. El “conveni” del Patronat de Poblet [en ser una activitat turística] amb Aprodisca, es va signar el 30 d’abril del 2009. Els treballadors del Centre Especial de Treball amb discapacitat psíquica van guiats per un o dos monitors, i fan la feina molt acuradament.

Francesc Tulla

ACTE DE L'ACADÈMIA DE JURISPRUDÈNCIA I LEGISLACIÓ

6 juny 2009

L'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, que reuneix eminents juristes –advocats, notaris, jutges i catedràtics de dret– va celebrar la seva darrera sessió del curs 2008-2009 el dia 6 de juny al Palau Nou del Monestir de Poblet, amb l'assistència d'un bon nombre d'acadèmics. La sessió va ser presidida pel senyor Josep Delfí Guàrdia –president de l'entitat– i va actuar com a secretari el senyor Ramon Mullerat –secretari de l'Acadèmia i expresident de la Germandat de Poblet. Hi van assistir com a invitats el pare Abat, Josep Alegre, el president del Consell de Col·legis d'Advocats de Catalunya, senyor Caníció, i el president del Deganat Autòmic del Col·legi de Registradors, senyor Cumella.

El cardenal Carles, membre de l'Acadèmia, i l'abat de Poblet van concelebrar una missa per als acadèmics i els seus acompanyants a la capella del Santíssim. El pare Abat va dedicar a l'Acadèmia unes paraules de benvinguda, destacant la tasca dels juristes i la necessitat de l'aportació de valors humanístics a aquesta societat nostra que tant els necessita.

El senyor Mullerat va fer una ponència sobre *El nou ordre econòmic mundial i la revolució econòmica cistercenca*, tot comparant el nou ordre econòmic a l'albada del segle XXI amb el que va tenir lloc als segles XI i XII impulsat per l'orde del Cister, del qual el monestir de Poblet n'és un exponent tan important. El senyor Mullerat va esmentar el fet que, tant avui com fa segles, el moviment cistercenc va ser econòmicament un motor d'innovació i va manifestar un gran interès per protegir la natura i pel progrés econòmic. Les semblances amb les actuals inquietuds sobre el medi ambient i sobre l'impuls econòmic renovador a la societat resulten evidents.

En nom de l'Acadèmia, el seu president, senyor Josep Delfí Guàrdia, va obsequiar el pare Abat amb un exemplar de la *Història* i els dos exemplars dels *Annals* de l'Acadèmia, volums que a partir d'ara figuraran a la biblioteca del Monestir.

Seguidament el senyor Guàrdia va fer una interessant exposició sobre la relació entre Poblet i el Dret de Catalunya. Es va basar en els escrits de Jaume Finestres i Monsalvo (segle XVIII), autor de la *Història de Poblet*. Va ressaltar com el moment de la fundació de Poblet i el seu període més gloriós va coincidir amb la formació del dret català i el seu desplegament.

[Les fotografies pertinents s'han de demanar al monestir]

[No sé qui és l'autor d'aquest text. Quan ho esbrini ja us ho comunicaré]

PROFESSIÓ MONÀSTICA SOLEMNE DE LA GERMANA SARA M. PICHER MONESTIR DE SANTA MARIA DE VALLBONA

El passat 16 de maig, dissabte V de Pasqua, vaig tenir el goig de fer la Professió Solemne al Monestir de Santa Maria de Vallbona. La celebració va ser presidida pel P. Abat de Poblet i hi van assistir monjos del mateix monestir, preveres, diaques, familiars i amics.

La cerimònia transcorregué en un ambient de silenci i de pregària en el decurs de la qual vaig reafirmar el meu sí a Déu per sempre, consagrant-me *per al servei de Déu i de l'Església* en el si de la comunitat monàstica que m'acollia.

Al llarg dels anys, des de la infantesa fins a la joventut, vas veient com Déu és el fil conductor de tota la teva vida. Ell em va proposar un projecte de vida que, de bon començament, em va sorprendre molt, fins i tot em va espantar; també, però, vaig anar descobrint que, a mesura que et deixes a les seves mans i deixes realitzar el pla de Déu en tu, una joia i pau fonda van amarant el teu interior fins al punt

de dir: *Tots els avantatges que jo pogués tenir, els considero desavantajosos comparats amb el valor que té poder conèixer Jesucrist, el meu Senyor.* L'únic valor que ha capgirat la meua vida i el vull viure a fons

és poder conèixer Jesucrist, però ¿com pot un ésser de carn, feble, tenir aquesta gosadia, *si Vós, no il·lumineu el seu desig, i no li abrandeu aquesta flama i no la manteniu encesa sempre amb el vostre poder?*

La vida monàstica t'ensenya a viure i a caminar en la veritat. Si em permeteu l'expressió és com anar traient capes a una ceba, una darrera l'altra, fins arribar al fons, al cor d'un mateix, i veure i conèixer

la teva realitat; allò que un és, allò que realment ets davant de Déu, allò que Déu estima tal com és. I és des d'aquesta realitat, volguda i estimada per Déu, que pots exclamar amb confiança: *Rebeu-me, Senyor, segons la vostra promesa i viuré; que no em vegi confosa en la meua esperança!*

Sara M. Picher

MONESTIR DE SANTA MARIA DE SOLIUS

Professió temporal de Fra Carles Sànchez Garcia

En el decurs de l'Eucaristia de la festa de Tots Sants va tenir lloc al monestir cistercenc de Santa Maria de Solius la professió temporal de Fra Carles Sànchez Garcia. Molts fidels i amics van emplenar la nau de l'església, capelles laterals i cor per acompanyar-lo. Un lloc preferent va ser destinat a la seva família. La resta de monjos de la comunitat, emocionats i contents, van celebrar amb goig aquest dia.

Feia temps que la comunitat el coneixia ja que freqüentava diverses vegades l'any la seva hostatgeria. També havia visitat més d'una ocasió la del monestir de Poblet.

L'estiu de 2007 va demanar incorporar-se a la comunitat, ingressant com aspirant el mes d'octubre del mateix any. El 2 de febrer de 2008, festa de la Candelera, va iniciar el postulantat donant pas al temps de noviciat que va iniciar el 15 d'octubre de 2008. Des del 1 de novembre de 2009 és profes temporal.

Fra Carles, periodista, locutor de ràdio i director de diferents emissores de la cadena COPE, va ser delegat diocesà de mitjans de comunicació del bisbat de Girona des de 1994 fins al 2007 i director del secretariat interdiocesà de mitjans de comunicació de l'Església de Catalunya, càrrecs que va abandonar amb motiu del seu ingrés al monestir de Solius.

El passat 1 de novembre, dia de la professió temporal de Fra Carles, va ser un dia de joia per al monestir de Solius i per a tota la comunitat cristiana.

PROFESSIÓ MONÀSTICA SOLEMNE

En la solemnitat de Nostre Senyor Jesucrist, Rei de tot el món, fra Josep Antoni Peramos Díaz ha fet la seva professió monàstica solemne com a monjo cistercenc de Poblet en el transcurs de la missa conventual de les 10'00 h. del matí, presidida pel pare abat Josep Alegre i Vilas. Fra Josep Antoni va néixer a Salobreña (Granada) el 19 de febrer de 1977. Va cursar estudis d'orgue als conservatoris de Sevilla, Tarragona i Barcelona successivament, obtenint el títol de Mestre en grau superior d'orgue. El 24 de juny de 2003 va vestir l'hàbit cistercenc al nostre monestir de Poblet, on, a banda de tocar l'orgue, exerceix també l'ofici de cantor. Després d'un temps llarg de discerniment a l'escola del servei del Senyor que és el monestir, fra Josep Antoni ha confirmat la seva opció per Jesucrist, comproment-se a seguir-lo segons el guiatge de la Regla de sant Benet en la nostra comunitat i en aquest lloc de Poblet. L'han acompanyat els seus familiars i amics i, no cal dir, la seva comunitat monàstica, que l'acull definitivament a compartir els béns materials i espirituals del monestir. Amb l'església que és a Poblet, en donem gràcies a Déu.

VESTICIÓ D'UN NOVICI

En la solemnitat de Tots Sants, el postulant David Renart i Monton ha rebut l'hàbit de novici. Aquest ritu d'iniciació a la vida monàstica, molt sobri en el Ritual Cistercenc, ha tingut lloc a la Sala Capitular, després de Laudes, i hi han assistit alguns familiars i els hostes del monestir. Per a la comunitat, la incorporació d'un nou membre és motiu d'esperança i de compromís en la seva formació humana i espiritual. Fra David és de Sueca (València), economista, i vingué a Poblet el diumenge de Rams, 5 d'abril d'enguany.

NOU DIACA

L'arquebisbe de Tarragona i primat, Dr. Jaume Pujol i Balcells, ordenà de diaca per la imposició de mans el monjo de Poblet, fra Rafael Barrué i Broch, a Poblet mateix, el 13 de novembre de 2009, solemnitat de la Dedicació de la Basílica de Poblet. Va ser acompanyat, a més de la comunitat monàstica, pels seus familiars i amics, pels hostes i pels fidels del monestir. Havia nascut a Castelló de la Plana el 31 d'agost del 1966, i vingué a Poblet el 4 d'octubre de l'any 1999. Els seus estudis eren de les Belles Arts. Després dels seus estudis eclesiàstics preparato-

ris aquí, els completà amb la llicenciatura en Teologia per la Pontifícia Universitat Gregoriana de Roma, el mes de juny d'enguany. El mes d'agost proppassat va rebre, de mans del pare Abat, dom Josep Alegre i Vilas, els ministeris de lector i d'acòlit, i ara ha fet un pas més amb l'ordenació de diaca, pel servei de l'església de santa Maria de Poblet.

Francesc Tulla

INVITACIÓ A LA LECTURA

Títol: MI VIDA, MI LIBERTAD

Autora: Ayaan Hirsi Ali

Editorial: Galaxia Gutenberg. Círculo de lectores

Mi vida, mi libertad és l'autobiografia de Ayaan Hirsi Ali, una dona nascuda a Mogadisjo (Somàlia) el novembre de l'any 1969, de família musulmana. Filla d'una cultura on s'accepta la poligàmia, va ser una figura femenina, l'àvia materna, qui li practicà l'extirpació del clítoris amb 5 anys. L'autora ens aclarirà que el costum de la mutilació genital de les dones és anterior a l'islam. No tots els musulmans la practiquen, i uns alguns pobles que la practiquen no són pas islàmics. Però a Somàlia, on quasi totes les nenes estan mutilades, aquesta pràctica es justifica sempre en nom de l'islam.

Aquestes memòries tenen el valor de relatar la realitat, sense embuts. Ens explica les pallisses que rebia de mans de la seva mare, o del mestre de l'Alcorà i també el pelegrinatge que va patir la família, com a conseqüència del posicionament polític del pare, per Aràbia Saudí, Etiòpia i Kenya, lloc aquest darrer on, finalment, va poder rebre a l'Institut de Nairobi de Joves Musulmanes, una educació destinada a convertir-la en esclava d'Al·là. Al gener del 1992 el seu pare li va concertar un matrimoni amb un cosí que vivia al Canadà. El casament era obligat i encara que no ella no ho volgués es celebraria. Camí del Canadà, en una parada d'uns dies a Alemanya, Ayan va fugir als Països Baixos. El divendres 24 de juliol de 1992 quan va arribar a l'estació d'Amsterdam, segons les seves paraules *vaig néixer com a persona*.

Aquesta autobiografia és la historia d'una dona valenta. Va denunciar la situació de les dones dintre de l'Islam en el guió del film *Submissió*, un curt que mostrava la dolorosa vida que tenen les dones a causa de la interpretació rígida de l'Alcorà. Theo Van Gogh, director del film, va ser assassinat per un musulmà integrista. El director va perdre la vida i Ayaan Hirsi Ali la llibertat.

En l'actualitat Ayaan Hirsi Ali viu a Washington DC, amenaçada però no pas emmudida. Les seves paraules i les seves obres són la veu de les persones que viuen silenciades. La nostra aportació en aquesta lluita per combatre la injustícia és conèixer la seva obra. (Lina Zulueta)

Títol: VIATGE ALS PAÏSOS DEL COTÓ

Autor: Erik Orsenna

Editorial: Laertes (2° premi Lettre- Ulysses de l'Art del reportatge 2006)

Erik Orsenna és un prestigiós escriptor, membre de l'Acadèmia Francesa des de 1998. El 1988 va rebre el premi Goncourt per l'obra *L'exposició colonial* i durant el govern de François Mitterrand va ser conseller de cultura.

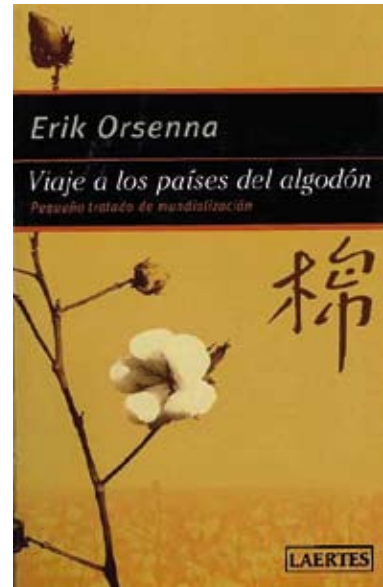
El premi *Lettre-Ulysses* ha estat creat per la revista *Lettre International* i patrocinat per la Fundació Aventis i l'Institut Goethe l'any 2003. L'objectiu dels seus creadors és mostrar l'art del reportatge literari i donar suport a aquells autors que en llurs creacions mostren al món les diverses realitats que conformen el món globalitzat. Els membres del jurat representen, mitjançant la seva llengua materna, nou de les principals regions lingüístiques del món, garantint la cobertura del màxim ventall de percepcions culturals i lingüístiques existents en l'actualitat.

Viatge als països del cotó és un llibre excepcional. Ens narra l'aventura de visitar tots els racons on es cultiva el cotó, i ens fa conèixer les diferents societats que viuen d'aquesta planta, de la qual s'aprofita absolutament tot. El tema en si ha és prou interessant, però la bellesa i l'amenitat amb la qual escriu E.Orsenna converteix realment el llibre en una obra fascinant.

Les matèries primeres són els regals que ens fa la Terra. Regals amagats o regals visibles. Regals fòssils, regals miner, que un dia s'exhauriran. O regals botànics que el sol i l'activitat de l'home, cada any, renoven. Amb aquestes frases comença *La història del cotó*. Aquesta matèria primera, que actualment es cultiva entre el paral·lel 37 nord i el paral·lel 32 sud, necessita poca aigua (75cm de pluja o irrigació), molta calor i moltíssima llum. Noranta països el cultiven tanmateix quatre --Xina, Estats Units, Índia i Pakistan-- representen el 70% de la producció mundial. Els segueixen Brasil, Àfrica occidental, Uzbekistan i Turquia. Aquests són els països de la ruta que E.Orsenna visitarà per conèixer l'essència de l'or blanc.

Des dels orígens fins avui, l'escriptor relata les aventures que el cotó ha viscut, vestint la població de tot el planeta i donant treball a milions de persones. Actualment es discuteix en el si de l'Organització Mundial del Treball si s'han d'atorgar subvencions públiques al cultiu del cotó o bé, si des d'un òptica més liberal, s'ha de deixar al lliure mercat. En tot cas les decisions que es prenguin repercutiran en tot el planeta.

Erik Orsenna és l'Ulisses modern que ens descobrirà tots els secrets i ens relatarà totes les promeses i les desesperances que ha trobat en aquest camí tan llarg. Un viatge que ens proporcionarà una lectura joiosa i ens brindarà un coneixement profund de la planta i del que significa la globalització. *(Lina Zulueta)*

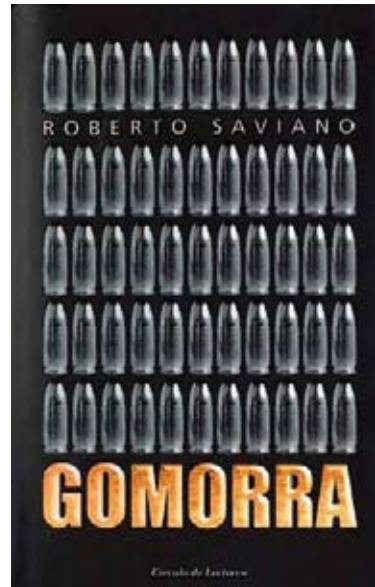
Títol: GOMORRA**Autor:** Roberto Saviano**Editorial:** Debate (2007)

Gomorra. Un viatge a l'imperi econòmic i al somni de poder de la Camorra. Aquest és el llarg i descriptiu títol de l'obra que Roberto Saviano ha publicat i que, malauradament, ha posat d'aleshores ençà la seva vida en perill. Des de l'aparició del llibre, on denuncia amb coratge el funcionament de la màfia a Nàpols, viu ocult i protegit de manera permanent.

Gomorra és un relat real, minuciosament documentat, i escrit amb claredat i valentia. Nàpols, la ciutat natal de l'autor, és la capital més violenta de la Unió Europea. Des de 1980 han assassinat a més de 3.600 persones. La Camorra, o el Sistema com realment es coneix, és una densa xarxa d'organitzacions criminals, molt ramificades, que no tan sols es dedica a àmbits dels negocis propis de la màfia, com el tràfic de drogues, la immigració clandestina o la prostitució, sinó també en mercats legals, com la construcció, la distribució i la promoció de la roba, negocis que la Camorra gestiona de forma legal però amb mètodes il·legals.

En una ciutat amb una taxa d'atur del 40%, gairebé 9000 joves abandonen l'educació escolar perquè el seu somni és entrar en el Sistema. Adolescents, que seguint l'estètica de les pel·lícules de Quentin Tarantino o d'Al Pacino, maltracten o inclús maten, imitant els personatges de les pel·lícules amb un sadisme espantós.

Roberto Saviano ha fet un reportatge que pot ser l'inici d'un canvi. Si el Sistema s'ocupa de les escombraries i dels residus tòxics, i contaminen els camps o el mar, en aquest món globalitzat tots en patiren les conseqüències. Per tant, com ens diu el propi Saviano *només hi ha un mode de combatre l'hegemonia econòmica dels càrtels criminals, hi és soscavar les àrees de negoci de les quals obtenen beneficis.* Amb el coneixement de quins són aquests negocis –a banda d'altres mesures polítiques i policials– podem combatre una organització tan poderosa i una part d'aquest coneixement ens l'ofereix la lectura de *Gomorra*. (Lina Zulueta)

**PER
SONRIURE**

per FER

TENDÈNCIES DE LES RELIGIONS

ESCUELA TÉCNICA SUPERIOR DE INGENIERÍA. UNIVERSIDAD PONTIFICIA COMILLAS

TENDENCIAS DE LAS RELIGIONES

Sección de Tendencias21 elaborada con el asesoramiento de la Cátedra de Ciencia, Tecnología y Religión

Megatendencias Ciencia Tecnología Sociedad Ingeniería Religiones Estrategia Directivos Telecomunicación Informática Blogs Science News Tercer Sistema SDI

Página de inicio > TENDENCIAS DE LAS RELIGIONES

Destacados de la sección

Último + Leído + Comentado

- La religiosidad humana hunde sus raíces en nuestras habilidades cognitivas - 11/11/2009 - Yaitza Martínez
- Matteo Ricci, un modelo para el encuentro de la civilización europea y china - 08/11/2009 - Por Leandro Sequeros.
- La Caída podría tener una interpretación antropológica - 03/11/2009 - José Luis San Miguel de Palacios.
- Crean el primer mapa del cerebro místico - 28/10/2009 - Yaitza Martínez
- Identificadas las áreas del cerebro relacionadas con la experiencia religiosa - 20/10/2009 - Yaitza Martínez

■ **La religiosidad humana hunde sus raíces en nuestras habilidades cognitivas** - 11/11/2009

Todas las sociedades presentan creencias religiosas, a pesar de que la religiosidad no supone un estímulo obvio para la reproducción o la supervivencia. ¿De dónde procede entonces nuestra tendencia a creer que el mundo está hecho con un propósito o a confiar en agentes sobrenaturales? Parece que del propio desarrollo de la mente humana.

(Leer el artículo completo)

■ **Matteo Ricci, un modelo para el encuentro de la civilización europea y china** - 08/11/2009

En mayo de 2010 se cumplirán 400 años del fallecimiento en Pekín de Matteo Ricci. Fue el primer europeo al que el Emperador de China concedió un terreno para su enterramiento. En su cultura significa la adquisición de la ciudadanía. Matteo Ricci (cuyo nombre chino es Li Madou) pasó 28 años en China. Casi la mitad de su vida. Había sido alumno del astrónomo y matemático jesuita Christophorus Clavius en el Colegio Romano.

Ricci aprendió la lengua china y se hizo uno de ellos, tradujo los Elementos de Euclides y su mapamundi llegó hasta el mismo Emperador. Las ciencias (sobre todo, la astronomía y las matemáticas) fueron las llaves que le abrieron las impenetrables puertas de China. Un año antes del centenario, ha comenzado la celebración. Estamos iniciando el Año de Ricci que culminará el 11 de mayo de 2010.

(Leer el artículo completo)

■ **La Caída podría tener una interpretación antropológica** - 03/11/2009

En sintonía con la tesis de Panikkar, el británico Steve Taylor (en su libro La Caída, cuya traducción española ha publicado muy recientemente Ediciones La Llave de Vitoria) defiende la teoría de que hace seis milenios la Humanidad experimentó un cambio que él considera más patológico que otra cosa: en diferentes zonas del planeta, un súbito estallido climático que implicó la implantación de condiciones medioambientales de extrema aridez, empujó al homo sapiens -héroe superviviente de varias glaciaciones- a experimentar una transformación psico-sociológica que trastocó radicalmente su manera de relacionarse con la Naturaleza y con sus semejantes. Dicha transformación precipitó el surgimiento de lo que entendemos por civilización, pero la visión de Taylor sobre este suceso es muy diferente de la habitual: el resultado principal del proceso fue la hipertrofia enfermiza del Yo Sensorial.

COMPARTE NUESTROS CONTENIDOS

Tendencias de las Religiones és una secció de la revista electrònica (http://www.tendencias21.net/TENDENCIAS-DE-LAS-RELIGIONES_r18.html) Tendencias 21 (<http://www.tendencias21.net/>). Aquesta web divulga tendències avantguardistes d'alguns sectors de coneixement humà: tecnològiques, socials, científiques, d'enginyeria, informàtiques, de telecomunicacions, d'habilitats directives, estratègiques i d'altres. De la secció que presentem aquí, *Tendencias de las Religiones*, se'n responsabilitza la Universidad Pontificia de Comillas.

Aquesta web s'enquadra dins de l'anomenat *periodisme intel·ligent*, l'objectiu del qual és oferir continguts amb significat que permetin als lectors situar-se estratègicament en els camps de coneixement que els siguin útils per al seu desenvolupament personal i professional. Els criteris per a la producció dels seus articles segueixen les directrius per a revistes científiques i tècniques de l'Unesco (PGI-79/WS/8).

Dins del seu consell editorial hi trobem avui 37 noms de relleu social i científic, personatges com Edgar Morin, Jorge

Wagensberg, Antonio Garrigues Walker, Ricardo Díez Hochleitner, Antonio Gamoneda o Hans Küng.

Tendencias de las religiones no analitza la religió des d'un determinat pensament sobre Déu (revista de teologia) o com a fenomenologia (revista d'espiritualitat) o com a missatge evangelitzador. Es tracta més aviat de la religió com coneixement obtingut a partir de l'observació dels fets (ciència).

Philip Clayton diu que la lluita entre religió i ciència –que aquesta revista electrònica contribuiria a superar- ha quedat obsoleta, i que ha donat pas a una etapa de treva. En l'època de la postmodernitat, els descendents de la tercera generació de la lluita –l'inici de la qual Clayton situa en el món clàssic grec-- se situen en dues posicions. Uns declaren que són alhora científics i creients en la seva vida privada i afirmen que la seva fe personal comple-

menta el seu treball científic; uns altres són científics que postulen que la ciència i la religió són dues esferes completament independents però no militen en l'ateisme. També hi ha un grup de científics que treballa de manera constructiva per aixecar ponts conceptuals entre ciència i religió, per generar una perspectiva unitària que agafi aspectes de les dues. Així, per exemple, hi ha científics que opinen que si no s'aconsegueix formular una associació profitosa entre ambdues, ¿com podrem afrontar tots els temes globals urgents (com el canvi climàtic) que només poden ser resolts si les ciències i les tradicions religioses aprenen a treballar en equip?

Una web de consulta molt recomanable per a tothom interessat en la relació amable entre ciència i religió.

Xavier Alonso